

**PRIJEDLOG ZAKONA O RADIOLOŠKOJ I NUKLEARNOJ SIGURNOSTI,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O RADIOLOŠKOJ I NUKLEARNOJ SIGURNOSTI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Područje nuklearne i radiološke sigurnosti u Republici Hrvatskoj regulirano je važećim Zakonom o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine, broj 28/2010). Postojeći Zakon donesen je u postupku usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije vezano uz Poglavlje 15. Energetika, za područje nuklearne sigurnosti i zaštite od ionizirajućeg zračenja.

Direktiva Vijeća br. 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada (SL L 199, 2.8.2011.) stupila je na snagu 23. kolovoza 2011. godine i propisuje usklađivanje s odredbama iste u dva roka. Usklađivanje zakonskih infrastrukturnih osnova u roku od dvije godine te izradu nacionalnog programa zbrinjavanja istrošenog nuklearnog goriva i radioaktivnog otpada u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu navedene Direktive.

Postojeći Zakon nije usklađen s prethodno navedenom Direktivom i zahtjeva značajne izmjene. Također, određena zakonska rješenja koja su bila predviđena postojećim Zakonom u provedbi nisu dala očekivane rezultate te ih je potrebno izmijeniti.

Novim Zakonom o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti postavljaju se zakonske osnove za učinkovito rješavanje zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora, izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti, izvora bez posjednika te istrošenog nuklearnog goriva sukladno Direktivi Vijeća br. 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada (SL L 199, 2.8.2011.).

Sukladno Prijedlogu iskaza o procjeni učinka propisa, predviđeno normativno rješenje jest izrada novog propisa kojim će se regulirati područje radiološke i nuklearne sigurnosti u skladu s direktivama i uredbama Europske unije, u konkretnom slučaju s:

- Uredbom Vijeća (Euratom) br. 1493/93 od 8. lipnja 1993. o pošiljkama radioaktivnih tvari između država članica (SL L 148, 19.6.1993.),
- Uredbom Komisije (Euratom) br. 302/2005 od 8. veljače 2005. o primjeni mjera jamstva Euratoma (SL L 54, 28.2.2005.),
- Uredbom Komisije (Euratom) br. 66/2006 od 16. siječnja 2006. o izuzeću prijenosa malih količina ruda, izvornog i posebnog fisibilnog materijala iz pravila poglavlja o zalihama (SL L 11, 17.1.2006.),

- Direktivom Vijeća br. 89/618/Euratom od 27. studenoga 1989. o obavješćivanju stanovništva o mjerama zdravstvene zaštite koje treba primijeniti i koracima koje treba poduzeti u slučaju radiološke opasnosti (SL L 357, 7.12.1989.),
- Direktivom Vijeća br. 90/641/Euratom od 4. prosinca 1990. o operativnoj zaštiti vanjskih radnika, koji su tijekom svoga djelovanja u područjima pod nadzorom izloženi opasnosti od ionizirajućeg zračenja (SL L 349, 13.12.1990.),
- Direktivom Vijeća br. 96/29/Euratom od 13. svibnja 1996. o utvrđivanju osnovnih sigurnosnih normi za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućeg zračenja (SL L 159, 29.6.1996.),
- Direktivom Vijeća br. 97/43/Euratom od 30. lipnja 1997. o zdravstvenoj zaštiti pojedinaca od opasnosti od ionizirajućeg zračenja u odnosu na medicinska izlaganja, kojom se ukida Direktiva 84/466/Euratom (SL L 180, 9.7.1997.),
- Direktivom Vijeća br. 2003/122/Euratom od 22. prosinca 2003. o kontroli visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora bez posjednika (SL L 346, 31.12.2003.),
- Direktivom Vijeća br. 2006/117/Euratom od 20. studenoga 2006. o nadzoru i kontroli pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenog goriva (SL L 337, 5.12.2006.),
- Direktivom Vijeća br. 2009/71/Euratom od 25. lipnja 2009. o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL L 172, 2.7.2009.),
- Direktivom Vijeća br. 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada (SL L 199, 2.8.2011.).

Također, zbog primijećenih nedostataka te boljeg strukturiranja i podjele postojećeg Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine, broj 28/2010), prihvaćeno je stajalište o donošenju novog propisa, odnosno novog zakona. Primjerice, definicije iz područja mjera jamstva za nuklearni materijal usklađene su s definicijama koje nisu bile usklađene postojećim Zakonom, kao i u području definicija nuklearnih postrojenja obzirom na Direktivu Vijeća br. 2009/71/Euratom od 25. lipnja 2009. o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL L 172, 2.7.2009.).

Dodatno, obzirom da Republika Hrvatska nema uređeno pitanje središnjeg skladištenja radioaktivnog otpada, a što predstavlja sigurnosni rizik za zdravlje ljudi i okoliš, ovim normativnim rješenjem predviđeno je preuzimanje obveze uspostave i pogona takvog objekta od strane Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost. Postrojenje i siguran pogon ovakvog objekta predstavlja i civilizacijsku tekovinu i osnovu infrastrukture sigurne primjene izvora ionizirajućeg zračenja u medicini, znanosti i industriji. Također, ovo pitanje određeno je i Direktivom Vijeća br. 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada (SL L 199, 2.8.2011.).

Predloženim zakonom područje radiološke i nuklearne sigurnosti potpuno se usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije. Sukladno predloženom zakonu, ovlasti jedinstvenog regulatornog tijela za radiološku i nuklearnu sigurnost proširuju se na područje uspostave i pogona središnjeg skladištenja radioaktivnog otpada porijeklom s teritorija Republike Hrvatske. Također, osigurava se učinkovita neovisnost regulatornog tijela u svim aspektima njegove nadležnosti.

Zakonskim prijedlogom uređuju se mjere radiološke sigurnosti, mjere fizičkog osiguranja te neširenja nuklearnog oružja pri obavljanju nuklearnih djelatnosti i djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, u svrhu omogućavanja primjerene zaštite pojedinaca, društva i okoliša, u sadašnjosti i budućnosti, od štetnih posljedica ionizirajućeg zračenja i omogućavanja sigurnog obavljanja djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, nuklearnih djelatnosti, zbrinjavanja radioaktivnog otpada i fizičkog osiguranja izvora ionizirajućeg zračenja i nuklearnih postrojenja.

Predloženi zakon ne odnosi se na prirodnu razinu ionizirajućeg zračenja podrijetlom iz svemira, Zemljine kore ili ljudi ako nije promijenjena ljudskom djelatnošću, osim u slučaju aktivnosti koja se ne ubraja u djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, a pri kojoj može doći do povećanja ozračenja radnika i stanovnika od prirodnih izvora ionizirajućeg zračenja. Odredbe ovoga Zakona, koje se odnose na sastav radioaktivnih tvari ne važe za hranu i njihov sastav, čiji sastav određuju posebni propisi. Isto tako odredbe ovoga Zakona ne važe za uvoz i izvoz lijekova.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona u državnom proračunu Republike Hrvatske potrebno je osigurati dodatna financijska sredstva u iznosu od 7.000.000,00 kuna za potrebe uspostave središnjeg skladišta radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora.

IV. RAZLOZI DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Obzirom da se ovim Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske preuzima pravna stečevina Europske unije i usklađuje se nacionalno zakonodavstvo s navedenim propisima Europske unije, temeljem članka 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013) predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O RADIOLOŠKOJ I NUKLEARNOJ SIGURNOSTI

I. OPĆE ODREDBE

Sadržaj

Članak 1.

Ovim se Zakonom određuju mjere radiološke sigurnosti, mjere fizičkog osiguranja te neširenja nuklearnog oružja pri obavljanju nuklearnih djelatnosti i djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, u svrhu omogućavanja primjerene zaštite pojedinaca, društva i okoliša, u sadašnjosti i budućnosti, od štetnih posljedica ionizirajućeg zračenja i omogućavanja sigurnog obavljanja djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, nuklearnih djelatnosti, zbrinjavanja radioaktivnog otpada i fizičkog osiguranja izvora ionizirajućeg zračenja i nuklearnih postrojenja.

Članak 2.

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

- Uredbom Vijeća (Euratom) br. 1493/93 od 8. lipnja 1993. o pošiljkama radioaktivnih tvari između država članica (SL L 148, 19.6.1993.),
- Uredbom Komisije (Euratom) br. 302/2005 od 8. veljače 2005. o primjeni nadzora sigurnosti Euratoma (SL L 54, 28.2.2005.),
- Uredbom Komisije (Euratom) br. 66/2006 od 16. siječnja 2006. o izuzeću prijenosa malih količina ruda, sirovina i posebnih fisibilnih materijala od primjene pravila poglavlja o opskrbi (SL L 11, 17.1.2006.),
- Direktivom Vijeća br. 89/618/Euratom od 27. studenoga 1989. o obavješćivanju stanovništva o mjerama zdravstvene zaštite koje treba primijeniti i koracima koje treba poduzeti u slučaju radiološke opasnosti (SL L 357, 7.12.1989.),
- Direktivom Vijeća br. 90/641/Euratom od 4. prosinca 1990. o operativnoj zaštiti vanjskih radnika, koji su tijekom svoga djelovanja u područjima pod nadzorom izloženi opasnosti od ionizirajućeg zračenja (SL L 349, 13.12.1990.),
- Direktivom Vijeća br. 96/29/Euratom od 13. svibnja 1996. o utvrđivanju osnovnih sigurnosnih normi za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućeg zračenja (SL L 159, 29.6.1996.),
- Direktivom Vijeća 97/43/Euratom od 30. lipnja 1997. o zaštiti zdravlja pojedinaca od opasnosti od ionizirajućeg zračenja u vezi s medicinskim izlaganjem i o stavljanju izvan snage Direktive 84/466/Euratom (SL L 180, 9.7.1997.),
- Direktivom Vijeća br. 2003/122/Euratom od 22. prosinca 2003. o kontroli visokoaktivnih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora bez posjednika (SL L 346, 31.12.2003.),

- Direktivom Vijeća br. 2006/117/Euratom od 20. studenoga 2006. o nadzoru i kontroli pošiljaka radioaktivnog otpada i istrošenog goriva (SL L 337, 5.12.2006.),
- Direktivom Vijeća br. 2009/71/Euratom od 25. lipnja 2009. o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL L 172, 2.7.2009.),
- Direktivom Vijeća br. 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada (SL L 199, 2.8.2011.).

Isključenje od primjene Zakona

Članak 3.

Ovaj se Zakon ne odnosi na prirodnu razinu ionizirajućeg zračenja podrijetlom iz svemira, Zemljine kore ili ljudi ako nije promijenjena ljudskom djelatnošću, osim u slučaju aktivnosti iz članka 9. stavka 5. ovoga Zakona.

Pojmovi

Članak 4.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

djelatnost s izvorima ionizirajućeg zračenja jest ljudska aktivnost tijekom koje može doći do povećanja ozračenja pojedinca od umjetnog izvora ionizirajućeg zračenja ili od prirodnih izvora ionizirajućeg zračenja kada se obrađuju zbog fizijskih ili fertilnih svojstava, osim u slučaju ozračenja pri izvanrednom događaju;

dozvola za uporabu izvora ionizirajućeg zračenja jest rješenje kojim Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (u daljnjem tekstu: Zavod) nositelju odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja dopušta uporabu određenog izvora ionizirajućeg zračenja;

fisija jest proces cijepanja jezgra atoma na dva dijela sličnih masa tijekom kojeg dolazi do oslobađanja energije i emisije nekoliko neutrona;

fizički inventar jest zbroj svih izmjerenih ili procijenjenih količina nuklearnog materijala u šaržama koji je na raspolaganju u određenom vremenu unutar pojedine zone materijalne bilance;

fizičko osiguranje podrazumijeva mjere sprječavanja neovlaštenog pristupa ili oštećivanja, gubitka, krađe ili neovlaštenog prijenosa izvora ionizirajućeg zračenja, nuklearnog materijala ili posebne opreme;

INES ljestvica jest kategorizacija nuklearnih i radioloških događaja, nezgoda i nesreća kako je odredila Međunarodna agencija za atomsku energiju;

intervencije jesu sustavne, unaprijed planirane mjere kojima se smanjuje već postojeća razina izlaganja ionizirajućem zračenju ili mogućnost ozračenja ionizirajućim zračenjem koje je posljedica izvanrednog događaja;

intervencijske razine jesu razine očekivanoga ozračenja koje bi moglo nastati kao posljedica izvanrednoga događaja ili kroničnoga izlaganja ionizirajućem zračenju u okolišu, kod kojih se poduzimaju posebne zaštitne mjere;

ionizirajuće zračenje jest elektromagnetsko i čestično zračenje čijim prolazom u tvari izravno ili neizravno nastaju parovi pozitivno i negativno električki nabijenih čestica-iona;

iskorišteni izvor jest onaj radioaktivni izvor koji se ne koristi ili se ne namjerava koristiti za obavljanje prethodno odobrene djelatnosti;

istrošeno nuklearno gorivo jest nuklearno gorivo koje je bilo ozračeno u reaktorskoj jezgri i iz nje je trajno uklonjeno; istrošeno gorivo može se smatrati uporabljivim izvorom koji se može ponovno preraditi ili ga se može namijeniti za odlaganje ako ga se smatra radioaktivnim otpadom;

izloženi radnik jest radnik koji se tijekom obavljanja djelatnosti nalazi u području izloženosti;

izvanredni događaj jest događaj u vezi s izvorima ionizirajućeg zračenja ili sigurnošću nuklearnih postrojenja prouzročen okolnostima koje više nisu pod nadzorom, a čija posljedica može biti ili je povećano ozračenje pojedinca ili grupe ljudi ili radioaktivno onečišćenje okoliša;

izvor bez posjednika jest radioaktivni izvor koji nije pod nadzorom u smislu ovoga Zakona, bez obzira je li bio pod nadzorom ili je ostavljen, izgubljen, premješten, ukraden ili je predmet djelatnosti bez odobrenja;

izvor ionizirajućeg zračenja jest svaki uređaj, instalacija ili tvar koja proizvodi ili odašilje ionizirajuće zračenje, a koji nisu isključeni od primjene ovoga Zakona, uključivo i nuklearni materijal;

izvorni materijal je uranij koji sadržava mješavinu izotopa koja se pojavljuje u prirodi, uranij čiji je sadržaj izotopa uranija-235 manji od prirodnog, torij, sve prethodno navedene tvari u obliku metala, legure, kemijskih spojeva ili koncentrata, ostale tvari koje sadržavaju jednu od prethodno navedenih tvari ili više njih, u koncentraciji koju određuje Zavod;

korisnik jest pravna ili fizička osoba, tijelo državne uprave i drugo državno tijelo ili tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojoj za uporabu izvora ionizirajućeg zračenja nije potrebno odobrenje za obavljanje određene djelatnosti s izvorom ionizirajućeg zračenja;

načelo opravdanosti u odnosu na djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, odnosno nuklearnih djelatnosti, ostvaruje se ako djelatnost koja uključuje ozračenje ljudi daje korist izloženim pojedincima ili društvu koja je u svim okolnostima veća od štetnosti zbog izlaganja ionizirajućem zračenju, uvažavajući gospodarske, socijalne i druge čimbenike. Načelo opravdanosti u odnosu na intervencije postiže se tako da svaka intervencija mora ublažiti

posljedice izvanrednoga događaja, a posebno smanjiti izlaganje ljudi ionizirajućem zračenju zbog izvanrednog događaja;

načelo optimizacije zaštite od ionizirajućeg zračenja u odnosu na djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, odnosno nuklearnih djelatnosti ostvaruje se provedbom mjera zaštite kojima se izlaganje radnika i drugih osoba ionizirajućem zračenju od svih djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, nuklearnih djelatnosti i svih izvora ionizirajućeg zračenja smanjuje toliko nisko koliko je razumno moguće unutar propisanih granica, uvažavajući tehničke, organizacijske, gospodarske, zdravstvene i socijalne čimbenike. Načelo optimizacije u odnosu na intervencije ostvaruje se tako da provedba, opseg i trajanje svake intervencije mora postići najveći razumno moguć pozitivan učinak;

načelo ograničenja ozračenja provodi se tako da izloženost pojedinca od djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, odnosno nuklearne djelatnosti mora biti ograničena, a primijenjene mjere radiološke i nuklearne sigurnosti određene ovim Zakonom moraju osigurati da izlaganje osoba ionizirajućem zračenju neće prijeći utvrđene granice;

nositelj odobrenja jest pravna ili fizička osoba, tijelo državne uprave i drugo državno tijelo ili tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojem je dano odobrenje i koji je odgovoran za obavljanje određene djelatnosti s izvorom ionizirajućeg zračenja ili nuklearne djelatnosti ili djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora ili istrošenog nuklearnog goriva ili obavljanje aktivnosti koje se ne ubrajaju u djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, a pri kojima može doći do povećanja ozračenja radnika i stanovnika od prirodnih izvora ionizirajućeg zračenja;

nuklearna sigurnost obuhvaća postizanje odgovarajućih pogonskih uvjeta s ciljem sprječavanja izvanrednog događaja ili umanjivanja posljedica izvanrednog događaja, u cilju zaštite radnika, javnosti i okoliša od štetnih posljedica ionizirajućeg zračenja;

nuklearne djelatnosti su:

- a) korištenje nuklearnog materijala u energetske svrhe (nuklearni reaktor u nuklearnoj elektrani, nuklearnoj toplani i nuklearnoj propulziji),
- b) korištenje nuklearnog materijala u istraživačke svrhe (istraživački reaktor),
- c) obogaćivanje i proizvodnja nuklearnog goriva,
- d) prerada istrošenog goriva,
- e) skladištenje radioaktivnog otpada na lokaciji nuklearnog postrojenja u svrhu pogona nuklearnog postrojenja,
- f) skladištenje istrošenog nuklearnog goriva;

nuklearni gorivni ciklus podrazumijeva sve djelatnosti u proizvodnji nuklearne energije uključujući: nalaženje sirovina i proizvodnju nuklearnoga goriva, uporabu nuklearnoga goriva u nuklearnome reaktoru, prestanak rada i razgradnju nuklearnoga postrojenja, zbrinjavanje radioaktivnoga otpada podrijetlom iz nuklearnih postrojenja, zbrinjavanje istrošenog nuklearnog goriva te sva istraživanja u svezi s tim djelatnostima;

nuklearni materijal uključuje *posebni fisibilni materijal, izvorni materijal i rude*. Za potrebe fizičkog osiguranja nuklearni materijal uključuje samo onaj posebni fisibilni materijal i izvorni materijal koji podliježe mjerama fizičke zaštite sukladno Konvenciji o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 5/2001) i pravilniku kojim se regulira fizička zaštita nuklearnog materijala;

nuklearno postrojenje jest:

- a) postrojenje za obogaćivanje, postrojenje za proizvodnju nuklearnog goriva, nuklearna elektrana, postrojenje za preradu ozračenog nuklearnog goriva, istraživački reaktor, postrojenje za skladištenje istrošenog nuklearnog goriva i,
- b) postrojenje za skladištenje radioaktivnog otpada koje se nalazi na lokaciji i izravno je u vezi s radom nuklearnog postrojenja navedenog pod točkom a) ove definicije;

obogaćeni uranij jest uranij obogaćen izotopom 235 ili 233, znači uranij koji sadrži izotop 235 ili 233 ili oba u takvoj količini da je omjer zbroja tih izotopa prema izotopu 238 veći od omjera izotopa 235 prema izotopu 238 koji se pojavljuje u prirodi;

obogaćenje jest odnos zajedničke težine uranija-233 i uranija-235 prema težini ukupnog uranija o kojem je riječ;

odlagalište jest objekt čija svrha je odlaganje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora ili istrošenog nuklearnog goriva;

odlaganje jest djelatnost kontroliranog, trajnog smještaja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva u odlagalište bez namjere da se ponovno uključe u bilo koju djelatnost s radioaktivnim tvarima;

odobrenje za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja jest rješenje kojim Zavod pravnoj ili fizičkoj osobi, tijelu državne uprave i drugom državnom tijelu ili tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, dopušta obavljanje određene djelatnosti s izvorom ionizirajućeg zračenja, isključujući nuklearne djelatnosti;

odobrenje za obavljanje nuklearne djelatnosti jest rješenje kojim Zavod pravnoj ili fizičkoj osobi, tijelu državne uprave i drugom državnom tijelu ili tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, dopušta obavljanje nuklearne djelatnosti;

odobrenje za obavljanje djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i/ili istrošenog nuklearnog goriva jest rješenje kojim Zavod pravnoj ili fizičkoj osobi, tijelu državne uprave i drugom državnom tijelu ili tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, dopušta obavljanje određene djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i/ili istrošenog nuklearnog goriva;

osiromašeni uranij jest uranij koji sadrži manje izotopa uranija-235 nego prirodni uranij, tj. manje od 0,72%;

Otvoreni radioaktivni izvor jest radioaktivni izvor koji nije zatvoreni radioaktivni izvor, a može biti u krutom, tekućem ili plinovitom stanju;

ovlaštenu izvršitelj za nuklearnu sigurnost jest pravna ili fizička osoba koju je Zavod rješenjem ovlastio za obavljanje određenih stručnih poslova iz područja nuklearne sigurnosti;

ovlaštenu stručni tehnički servis jest pravna osoba koju je Zavod rješenjem ovlastio za obavljanje određenih poslova radiološke sigurnosti;

ozračenje jest izlaganje ionizirajućem zračenju. Ono može biti vanjsko ili unutarnje, ovisno o tome je li izvor ionizirajućeg zračenja izvan ili unutar tijela;

podaci o šarži su ukupna masa svakog elementa nuklearnog materijala, a za plutonij i uranij i izotopni sastav;

područje izloženosti jest područje na kojem postoji mogućnost da pojedinac ili grupa ljudi bude izložena ionizirajućem zračenju iznad granice ozračenja propisane za pojedinog stanovnika. Područje izloženosti dijeli se na područje nadgledanja i područje posebnog nadgledanja;

pojedinu stanovnik jest fizička osoba, isključujući izložene radnike i osobe koje se obučavaju ili školuju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja za vrijeme rada i obrazovanja;

posebna oprema jest oprema i nenuklearni materijal koji se koriste za nuklearne djelatnosti u mirnodopske svrhe, a mogu se iskoristiti i za proizvodnju nuklearnog oružja;

posebni fisibilni materijal je plutonij-239, uranij-233, uranij obogaćen izotopom uranija-235 ili uranija-233 i svaka tvar koja sadržava jedan ili više gore navedenih izotopa te drugi fisibilni materijali koje određuje Zavod;

prirodna radioaktivna tvar sa svojstvima promijenjenim korištenjem tehnoloških postupaka jest prirodna tvar u kojoj je koncentracija pojedinih radionuklida promijenjena ljudskim djelovanjem izvan nuklearnog gorivnog ciklusa tako da je aktivnost ili koncentracija aktivnosti radionuklida koje sadrži takva radioaktivna tvar iznad granice koju pravilnikom propisuje ravnatelj Zavoda;

prouzročitelj radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora, odnosno istrošenog nuklearnog goriva jest pravna ili fizička osoba čijom djelatnošću nastaje radioaktivni otpad, iskorišteni izvori, odnosno istrošeno nuklearno gorivo;

radioaktivne tvari jesu tvari koje sadrže, osim ostalih, i atome s nestabilnim jezgrama koje svojim raspadom proizvode ionizirajuće zračenje;

radioaktivni izvor jest radioaktivna tvar koja nije izuzeta;

radioaktivni otpad jest otpadna tvar u plinovitom, tekućem ili krutom stanju nastala obavljanjem djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, te obavljanjem djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, nuklearnom djelatnošću ili tijekom pogona nuklearnog postrojenja za koju nije predviđena daljnja uporaba, bez obzira na fizički oblik i kemijska svojstva, koja sadrži radioaktivne tvari čija je aktivnost, koncentracija ili zračenje iznad granice koju pravilnikom propisuje ravnatelj Zavoda;

radioaktivno onečišćenje jest onečišćenje bilo kojeg materijala, površine, okoliša ili pojedinog stanovnika radioaktivnim tvarima. Ako se radi o organizmu, radioaktivno onečišćenje uključuje i vanjsko onečišćenje kože i unutarnje onečišćenje bez obzira na način unošenja radionuklida;

radiološka sigurnost podrazumijeva mjere kojima je cilj smanjenje ozračenja izloženog radnika i pojedinog stanovnika, povećanje operativne sigurnosti pri radu s izvorima ionizirajućeg zračenja, sprječavanje okolnosti koje mogu prouzročiti izvanredni događaj i svođenje mogućih štetnih posljedica na minimum;

radionuklid jest atom s karakterističnim brojem protona i neutrona i energijskim stanjem jezgre koja ima svojstvo radioaktivnosti, tj. nije stabilna;

rude u smislu primjene mjera jamstva propisanih ovim Zakonom su sve rude koje sadržavaju prosječnu koncentraciju tvari iz kojih se prikladnom kemijskom ili fizičkom obradom može dobiti izvorni materijal i to su sve uranijeve rude koje sadržavaju najmanje 0,1% uranija, torijeve rude koje sadržavaju najmanje 3 % torija i monaziti koji sadržavaju najmanje 10% torija ili 0,1% uranija;

sanacija podrazumijeva uklanjanje radioaktivnog onečišćenja, zbrinjavanje radioaktivnog izvora, odnosno poduzimanje svih drugih prijeko potrebnih mjera radi smanjenja štete za ljude i okoliš ili uklanjanja daljnjih rizika, opasnosti ili šteta;

središnje skladište jest objekt za skladištenje radioaktivnog otpada i/ili iskorištenih izvora nastalih na teritoriju Republike Hrvatske za potrebe cjelokupnog teritorija Republike Hrvatske;

skladište jest objekt za skladištenje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora, ili istrošenog nuklearnog goriva za potrebe obavljanja djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva;

skladištenje jest djelatnost kontroliranog smještanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva u građevinu namijenjenu skladištenju s namjerom da se taj radioaktivni otpad, istrošeno nuklearno gorivo i iskorišteni izvori ponovno uključe u neku od djelatnosti;

šarža jest dio nuklearnog materijala koji se uzima kao jedinica za evidenciju na ključnoj točki mjerenja i za koji se sastav i količina definiraju jednim jedinim skupom specifikacija ili mjerenja;

trajno izloženo područje jest područje koje je onečišćeno radioaktivnim materijalima u tolikoj mjeri da uklanjanje onečišćenja ne bi bilo tehnički i financijski opravdano;

zatvoreni radioaktivni izvor jest radioaktivni izvor zatvoren u nepropusnoj ovojnici od neradioaktivne tvari tako da radioaktivna tvar ne može doći u dodir s okolišem;

zbrinjavanje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva podrazumijeva sve administrativne i operativne postupke koji su uključeni u djelatnost obrade, kondicioniranja, manipuliranja, prijevoza, skladištenja i odlaganja, isključujući prijevoz izvan lokacije zbrinjavanja;

zona materijalne bilance jest prostor u kojem je u određeno vrijeme (kad je to potrebno) moguće obaviti fizičku inventuru nuklearnog materijala i u svako vrijeme odrediti količinu tog materijala unesenog u zonu, odnosno iznesenog iz zone.

Vijeće za radiološku i nuklearnu sigurnost

Članak 5.

Radi davanja ocjene o stanju radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj i radi praćenja rada Zavoda u području obavljanja poslova skladištenja radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora porijeklom s teritorija Republike Hrvatske u središnjem skladištu osniva se Vijeće za radiološku i nuklearnu sigurnost (u daljnjem tekstu: Vijeće) kao savjetodavno tijelo Hrvatskoga sabora.

Članak 6.

(1) Vijeće iz članka 5. ovoga Zakona obavlja sljedeće poslove:

a) daje mišljenje na prijedloge zakona kojima se regulira radiološka i nuklearna sigurnost,

b) daje prijedloge i mišljenja Hrvatskome saboru o:

- stanju radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj,
- organizaciji radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj,
- pristupanju i provedbi međunarodnih ugovora iz područja radiološke i nuklearne sigurnosti,
- drugim aspektima radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

(2) Vijeće ima sedam članova, od kojih je jedan predsjednik Vijeća.

(3) Predsjednika i ostale članove Vijeća imenuje i razrješuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Članovi Vijeća biraju se iz redova stručnjaka s područja radiološke i nuklearne sigurnosti na razdoblje od 4 godine.

(4) Zamjenika predsjednika, na prijedlog predsjednika Vijeća, bira Vijeće većinom glasova.

(5) Način rada Vijeća uređuje se poslovníkom.

(6) Stručni i tehnički poslovi za Vijeće obavljaju se u Zavodu.

II. DRŽAVNI ZAVOD ZA RADIOLOŠKU I NUKLEARNU SIGURNOST

Nadležnosti Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost

Članak 7.

(1) Zavod kao tijelo državne uprave nadležan je za poslove radiološke i nuklearne sigurnosti te obavlja poslove skladištenja radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora porijeklom s teritorija Republike Hrvatske u središnjem skladištu.

(2) Za svrhu provedbe mjera radiološke i nuklearne sigurnosti Zavod:

1. odobrava obavljanje nuklearne djelatnosti,
2. odobrava obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja,
3. odobrava nabavu, uvoz, izvoz, prijevoz i provoz izvora ionizirajućeg zračenja,
4. odobrava uporabu izvora ionizirajućeg zračenja,
5. provodi nezavisne analize sigurnosti i izdaje rješenja i suglasnosti za smještaj, projektiranje, gradnju, uporabu te razgradnju postrojenja u kojem će se obavljati nuklearna djelatnost,
6. sudjeluje u postupku izdavanja lokacijske dozvole, građevinske dozvole i u postupku izdavanja uporabne dozvole za građevine u kojima su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja ili se obavlja djelatnost s izvorima ionizirajućeg zračenja u skladu s posebnim propisom,
7. ovlašćuje i nadzire stručni rad ovlaštenih stručnih tehničkih servisa i ovlaštenih izvršitelja za nuklearnu sigurnost,
8. organizira i nadzire, a po potrebi i provodi ispitivanja prisutnosti vrste i jakosti ionizirajućeg zračenja u okolišu, hrani i hrani za životinje i predmetima opće uporabe u redovitim uvjetima te u slučaju sumnje na izvanredni događaj,
9. vodi očevidnike o dozvolama, suglasnostima, rješenjima i potvrdama, koje izdaje u okviru svojih ovlasti, te vodi i nadzire očevidnike o izvorima ionizirajućeg zračenja, nositeljima odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja i nuklearne djelatnosti, korisnicima, izloženim radnicima, stupnju ozračenosti izloženih radnika te stupnju ozračenosti osoba izloženih medicinskom ozračenju i drugih osoba,
10. obavlja inspekcijske poslove vezane uz nadzor provedbe odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona,
11. izrađuje stručne podloge za nastavne programe i planove za redovito i dopunsko obrazovanje te obnovu znanja iz područja radiološke sigurnosti,
12. osigurava stručnu pomoć za provođenje uredbe o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednoga događaja,

13. obavješćuje sredstva javnog informiranja, nadležna tijela, organizacije, udruge i međunarodne institucije o izvanrednim događajima vezanim uz izvore ionizirajućeg zračenja,
14. osigurava stručnu pomoć i suradnju u poslovima suzbijanja nedozvoljenog prometa nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala tijelima državne uprave nadležnim za te poslove,
15. prati stanje sigurnosti nuklearnih elektrana u regiji i provodi procjenu opasnosti od mogućih nuklearnih nesreća u njima, a osobito za Nuklearnu elektranu Krško u Sloveniji i Nuklearnu elektranu Paks u Mađarskoj,
16. daje dozimetrijske procjene izlaganja ionizirajućem zračenju izloženih radnika, stanovništva od medicinskog ozračenja te od izlaganja ionizirajućem zračenju od radionuklida iz okoliša,
17. provodi obveze koje je Republika Hrvatska preuzela prema međunarodnim konvencijama, ugovorima i sporazumima, a odnose se na zaštitu od ionizirajućeg zračenja, nuklearnu sigurnost, nuklearnu štetu i primjenu mjera zaštite u svrhu neširenja nuklearnog oružja,
18. surađuje s međunarodnim i domaćim organizacijama i društvima s područja radiološke i nuklearne sigurnosti te imenuje svoje stručne predstavnike koji sudjeluju u radu tih organizacija i društava ili prate njihov rad,
19. koordinira poslove tehničke suradnje s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju za sve sudionike iz Republike Hrvatske,
20. potiče i podupire znanstveni i razvojnoistraživački rad, potiče stručna, statistička i druga istraživanja u skladu sa zahtjevima i potrebama razvoja radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj,
21. izdaje upute za provođenje međunarodnih preporuka i normi te oblikuje standarde i metode u praćenju stanja radiološke i nuklearne sigurnosti,
22. obavlja poslove upravljanja središnjim skladištem,
23. obavlja i druge poslove iz svoje nadležnosti na temelju ovoga Zakona, propisa donesenih na temelju ovoga Zakona i drugih propisa.

Imenovanje čelnika

Članak 8.

- (1) Čelnik Zavoda jest ravnatelj.
- (2) Ravnatelja imenuje Vlada Republike Hrvatske.
- (3) Ravnatelj je za svoj rad odgovoran Vladi Republike Hrvatske.

III. ODOBRENJA I DOZVOLE

Odobrenje za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja

Članak 9.

(1) Djelatnost s izvorima ionizirajućeg zračenja ne smije se započeti obavljati prije nego što Zavod izda odobrenje.

(2) Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka daje se, odnosno uskraćuje rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, već se protiv toga rješenja može pokrenuti upravni spor.

(3) Popis djelatnosti i popis dokumenata kojima se u postupku davanja odobrenja iz stavka 1. ovoga članka dokazuje da je udovoljeno uvjetima propisanim ovim Zakonom propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

(4) Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka daje se na rok od najduže deset godina.

(5) Popis aktivnosti koje se ne ubrajaju u djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, a pri kojima može doći do povećanja ozračenja radnika i stanovnika od prirodnih izvora ionizirajućeg zračenja te uvjete za obavljanje tih aktivnosti propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

Dozvola za uporabu izvora ionizirajućeg zračenja

Članak 10.

(1) Nositelj odobrenja za obavljanje djelatnosti iz članka 9. stavka 1. ovoga Zakona ne smije započeti koristiti izvor ionizirajućeg zračenja prije nego što Zavod izda dozvolu za uporabu toga izvora.

(2) Dozvola iz stavka 1. ovoga članka daje se, odnosno uskraćuje rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba, već se protiv toga rješenja može pokrenuti upravni spor.

(3) Popis dokumenata kojima se u postupku davanja dozvole iz stavka 1. ovoga članka dokazuje da je udovoljeno uvjetima propisanim ovim Zakonom propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

(4) Dozvola iz stavka 1. ovoga članka daje se na rok od najduže pet godina.

Izuzeće od zahtjeva za ishodenjem odobrenja, odnosno dozvole za uporabu

Članak 11.

(1) Uvjete za izuzimanje od zahtjeva za ishodenjem odobrenja za obavljanje djelatnosti i dozvole za uporabu radioaktivnih izvora i električnih uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

(2) Na tvari ili uređaje onečišćene radionuklidima čija koncentracija ne prelazi koncentracije koje su propisane pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda ne primjenjuju se odredbe članka 9. i 10. ovoga Zakona.

Najava namjere obavljanja djelatnosti

Članak 12.

Namjera obavljanja nuklearne djelatnosti kao i iskapanja ruda ili izdvajanja i konverzije uranija i torija te smještanje radioaktivnog otpada iznad ili ispod površine zemlje bez namjere ponovnog povrata pohranjenog otpada mora biti najavljena Zavodu u roku od najmanje dvije godine od planiranog početka obavljanja djelatnosti, odnosno aktivnosti.

Odobrenje za obavljanje nuklearnih djelatnosti

Članak 13.

(1) Nuklearna djelatnost ne smije se započeti obavljati prije nego što Zavod izda odobrenje.

(2) Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka daje se, odnosno uskraćuje rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, već se protiv toga rješenja može pokrenuti upravni spor.

(3) Popis dokumenata kojima se u postupku davanja odobrenja iz stavka 1. ovoga članka dokazuje da je udovoljeno uvjetima propisanim ovim Zakonom propisat će pravilnikom ravnatelj Zavod.

(4) Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka daje se na rok od najduže deset godina.

Analiza sigurnosti područja za smještaj nuklearnog postrojenja

Članak 14.

(1) Izbor područja za smještaj nuklearnog postrojenja izvodi se na temelju posebne sigurnosne analize, na temelju koje se ocjenjuju:

- svi čimbenici na području smještanja nuklearnog postrojenja koji mogu utjecati na nuklearnu sigurnost postrojenja tijekom pogona postrojenja i
- utjecaj pogona postrojenja na stanovništvo i okoliš.

(2) Popis čimbenika na području smještanja nuklearnog postrojenja koji mogu utjecati na nuklearnu sigurnost te detaljan sadržaj i opseg analize iz stavka 1. ovoga članka određuje pravilnikom ravnatelj Zavoda, u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša.

*Gradnja koja utječe na nuklearnu sigurnost***Članak 15.**

(1) Uz zahtjev za izdavanje lokacijske, građevinske i uporabne dozvole za nuklearno postrojenje pravna osoba, koja namjerava graditi nuklearno postrojenje mora priložiti suglasnost ravnatelja Zavoda.

(2) Gradnja postrojenja iz stavka 1. ovoga članka je:

- gradnja, rekonstrukcija i razgradnja nuklearnog postrojenja i
- izvođenje građevinskih radova na području s ograničenim korištenjem zbog nuklearnog postrojenja, koji utječu na nuklearnu sigurnost.

(3) Uvjeti nuklearne sigurnosti za davanje suglasnosti za gradnju nuklearnog postrojenja propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

*Suglasnost za gradnju nuklearnog postrojenja***Članak 16.**

(1) Uz zahtjev za dobivanje suglasnosti iz članka 15. ovoga Zakona pravna osoba, koja namjerava graditi nuklearno postrojenje, mora priložiti, uz projektnu dokumentaciju, prethodno sigurnosno izvješće i mišljenje ovlaštenog izvršitelja za nuklearnu sigurnost o mjerama nuklearne sigurnosti za gradnju, odnosno razgradnju postrojenja.

(2) Pravna osoba, koja namjerava graditi nuklearno postrojenje, mora osigurati dopunu prethodnog sigurnosnog izvješća, ako za vrijeme gradnje postrojenja ili za vrijeme testnog pogona dođe do promjene stanja na koje se odnosi prethodno sigurnosno izvješće.

(3) Suglasnost iz članka 15. ovoga Zakona izdaje se uz projekt za dobivanje lokacijske, građevinske i uporabne dozvole.

(4) Zavod odobrava prethodno sigurnosno izvješće iz stavka 1. ovoga članka u postupku izdavanja suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Detaljni sadržaj projektne dokumentacije i prethodnog sigurnosnog izvješća iz stavka 1. ovoga članka propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

(6) Suglasnost iz članka 15. ovoga Zakona izdaje se u roku od 15 dana nakon zaprimanja urednog zahtjeva.

(7) Suglasnosti iz članka 15. ovoga Zakona mora sadržavati i uvjete pokusnog rada, način i vrijeme njegovog trajanja.

(8) Suglasnost iz članka 15. ovoga Zakona ukinut će se ako unutar dvije godine od dana kada je suglasnost postala pravomoćna nije započela gradnja postrojenja iz članka 15. ovoga Zakona.

(9) Uz prethodno sigurnosno izvješće iz stavka 1. ovoga članka investitor mora priložiti i Plan fizičkog osiguranja sukladno pravilniku iz članka 66. stavka 2. ovoga Zakona, kao odvojeni i tajni dokument u skladu s propisima o tajnosti podataka.

Pokusni rad nuklearnog postrojenja

Članak 17.

(1) Svako nuklearno postrojenje prije puštanja u redoviti rad mora se pustiti u pokusni rad.

(2) Za početak pokusnog rada nuklearnog postrojenja potrebno je ishoditi suglasnost ravnatelja Zavoda.

(3) Uz zahtjev za dobivanje suglasnosti za početak pokusnog rada potrebno je priložiti završno sigurnosno izvješće i mišljenje ovlaštenog izvršitelja za nuklearnu sigurnost o mjerama nuklearne sigurnosti te drugu propisanu dokumentaciju.

(4) Završno sigurnosno izvješće i priloženu dokumentaciju iz stavka 3. ovoga članka ravnatelj Zavoda odobrava u postupku davanja suglasnosti za početak pokusnog rada.

(5) Detaljni sadržaj zahtjeva za dobivanje suglasnosti za početak pokusnog rada iz stavka 2. ovoga članka i sadržaj dokumentacije iz stavka 3. ovoga članka za područje nuklearne sigurnosti propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

(6) Suglasnost za pokusni rad može se, na temelju zahtjeva podnositelja zahtjeva, produžiti ako su ispunjeni svi uvjeti koji su po isteku valjanosti suglasnosti propisani za njezino izdavanje.

Suglasnost na uporabnu dozvolu

Članak 18.

(1) Prethodna suglasnost ravnatelja Zavoda mora se ishoditi za:

1. početak ili prekidanje pogona nuklearnog postrojenja,
2. početak ili završetak razgradnje nuklearnog postrojenja.

(2) Detaljan sadržaj zahtjeva i sadržaj potrebne dokumentacije za dobivanje suglasnosti iz stavka 1. ovoga članka propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda u suradnji s ministrom zaštite okoliša i prirode i ministrom graditeljstva i prostornoga uređenja.

Ukidanje odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja i dozvole za uporabu izvora ionizirajućeg zračenja te za obavljanje nuklearne djelatnosti

Članak 19.

Zavod može ukinuti odobrenje za obavljanje djelatnost s izvorima ionizirajućeg zračenja iz članka 9. stavka 1. ovoga Zakona, dozvolu za uporabu izvora ionizirajućeg zračenja ili odobrenje za obavljanje nuklearne djelatnosti ako utvrdi da nositelj odobrenja ili korisnik ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i podzakonskim aktima donesenim na temelju ovoga Zakona.

Odgovornosti nositelja odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja i nositelja odobrenja za obavljanje nuklearne djelatnosti

Članak 20.

Nositelj odobrenja i korisnik odgovoran je za provedbu mjera radiološke i nuklearne sigurnosti te snosi troškove njihove provedbe.

Uvoz, izvoz, prijevoz i provoz

Članak 21.

(1) Uvoz, izvoz, prijevoz i provoz izvora ionizirajućeg zračenja, posebne opreme te radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih izvora mogu obavljati pravne i fizičke osobe na temelju odobrenja, odnosno dozvole Zavoda.

(2) Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu obavljati djelatnost prijevoza ili provoza ako zadovoljavaju uvjete propisane ovim Zakonom i uvjete propisane podzakonskim propisima na temelju ovoga Zakona, kao i uvjete iz zakona kojim se propisuje prijevoz opasnih tvari i uvjete iz podzakonskih propisa na temelju zakona kojim se propisuje prijevoz opasnih tvari, te u odnosu na prijevoz morem uvjete propisane zakonima i podzakonskim aktima iz područja pomorstva.

(3) Popis dokumenata kojima se u postupku davanja odobrenja, odnosno dozvole iz stavka 1. ovoga članka dokazuje da je udovoljeno uvjetima propisanim ovim Zakonom propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

(4) Odobrenje, odnosno dozvola iz stavka 1. ovoga članka daje se, odnosno uskraćuje rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, već se protiv toga rješenja može pokrenuti upravni spor.

(5) Odobrenje, odnosno dozvola iz stavka 1. ovoga članka daje se na rok od najduže šest mjeseci.

(6) Načine financijskih osiguranja, načine prijave prometa izvora ionizirajućeg zračenja, radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva, načine i rokove obavješćivanja nadležnih tijela drugih država o prometu, uvjete sigurnosti od zračenja i nuklearne sigurnosti te provjeru kapaciteta drugih zemalja za prihvata, odnosno slanje pošiljaka koje sadrže

radioaktivni otpad i istrošeno nuklearno gorivo i izvore ionizirajućeg zračenja propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

Članak 22.

(1) Nadzor prilikom uvoza ili izvoza materijala za koji postoji opravdana sumnja da je onečišćen radionuklidima ili sadrži radioaktivne izvore obavlja granična policija i Carinska uprava Ministarstva financija u suradnji sa Zavodom.

(2) Način i postupak nadzora iz stavka 1. ovoga članka propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda u suradnji s ministrom nadležnim za financije i ministrom nadležnim za unutarnje poslove.

IV. RADIOLOŠKA I NUKLEARNA SIGURNOST

1. Načela radiološke sigurnosti

Članak 23.

Nositelj odobrenja i korisnik obvezni su mjerama radiološke sigurnosti osigurati provedbu načela opravdanosti, optimizacije i ograničenja ozračenja.

2. Mjere radiološke sigurnosti

Granice ozračenja

Članak 24.

Granice ozračenja i preporučene granice ozračenja za pojedinog stanovnika, izložene radnike, određene organe ili tkiva čovjekova tijela, osoba koje se obučavaju ili obrazuju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja, granice izlaganja u posebnim okolnostima zbog provedbe intervencija u izvanrednom događaju te granice između područja nadgledanja i posebnog nadgledanja propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda u suradnji s ministrom nadležnim za zdravlje.

Dobne granice za izložene radnike i osobe koje se obučavaju ili obrazuju

Članak 25.

(1) Osobe mlađe od 18 godina ne smiju raditi u području izloženosti.

(2) Osobe mlađe od 18, a starije od 16 godina smiju se obučavati ili obrazovati za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja u području izloženosti pri čemu ne smiju biti ozračene iznad granica propisanih pravilnikom iz članka 24. ovoga Zakona.

(3) Osobe mlađe od 16 godina za vrijeme obuke ili obrazovanja za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja ne smiju biti u području izloženosti.

*Zaštita tijekom trudnoće i dojenja***Članak 26.**

(1) Nositelj odobrenja, odnosno korisnik obvezan je upozoriti izloženu radnicu i osobu koja se obučava ili obrazuje za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja na potrebu ranog obavješćivanja u slučaju trudnoće.

(2) Nakon što izložena radnica ili osoba koja se obučava ili obrazuje za rad u području izloženosti nositelja odobrenja, odnosno korisnika obavijesti o svojoj trudnoći, isti je obvezan izloženoj radnici osigurati uvjete rada takve da ekvivalentna doza za plod bude toliko niska koliko je to razumno moguće postići, s minimalnom vjerojatnosti da ekvivalentna doza do kraja trudnoće dosegne 1 mSv.

(3) Na radnim mjestima na kojima postoji mogućnost radioaktivnog onečišćenja ne smiju raditi žene koje doje.

*Medicinsko ozračenje***Članak 27.**

(1) Granice ozračenja određene ovim Zakonom ne odnose se na medicinsko ozračenje.

(2) Uvjete, način i mjere zaštite osoba izloženih medicinskom ozračenju propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda u suradnji s ministrom nadležnim za zdravlje.

*Mjerenje osobnog ozračenja***Članak 28.**

(1) Mjerenje osobnog ozračenja izloženih radnika ili osoba koje se obučavaju ili obrazuju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja provodi se sustavno individualnim mjerenjem vanjskog ozračenja, a kod radnika koji rade s otvorenim radioaktivnim izvorima mora se i izmjeriti i/ili procijeniti i unutarnje ozračenje.

(2) Način, opseg i rokove mjerenja osobnog ozračenja iz stavka 1. ovoga članka pravilnikom propisuje ravnatelj Zavoda u suradnji s ministrom nadležnim za zdravlje.

*Zdravstvena sposobnost***Članak 29.**

(1) Učenici, studenti i specijalizanti koji se obrazuju za rad u području izloženosti, pripravnici koji rade u području izloženosti i izloženi radnici moraju udovoljavati posebnim zdravstvenim uvjetima.

(2) Zdravstvena sposobnost za rad u području izloženosti mora se provjeravati za učenike, studente i specijalizante prije početka obrazovanja za rad u području izloženosti te za

pripravnike i izložene radnike prije početka rada u području izloženosti u okviru prethodnog zdravstvenog pregleda.

(3) Zdravstvena sposobnost osoba iz stavka 1. ovoga članka provjerava se u okviru redovitog ili izvanrednog zdravstvenog pregleda.

(4) Zdravstveni uvjeti kojima moraju udovoljavati osobe iz stavka 1. ovoga članka, učestalost pregleda te sadržaj, način i rokovi čuvanja podataka o tim pregledima propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda u suradnji s ministrom nadležnim za zdravlje i ravnateljem Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

Članak 30.

Provjeru zdravstvene sposobnosti osoba iz članka 29. ovoga Zakona obavljaju zdravstvene ustanove koje obavljaju djelatnost medicine rada, trgovačka društva koja obavljaju djelatnost medicine rada i specijalisti medicine rada u privatnoj praksi koje ovlašćuje ministar nadležan za zdravlje.

Obveze obrazovnih ustanova

Članak 31.

(1) Ustanove u okviru čijih se nastavnih planova polaznici obučavaju ili obrazuju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja moraju polaznicima osigurati provjeru zdravstvene sposobnosti u ustanovama, trgovačkim društvima i kod specijalista medicine rada u privatnoj praksi iz članka 30. ovoga Zakona i mjerenje osobnoga ozračenja tijekom obrazovanja.

(2) Ustanove u okviru čijih se nastavnih planova polaznici obučavaju ili obrazuju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja, ne smiju upisati kandidate koji ne ispunjavaju uvjete propisane pravilnikom iz članka 29. stavka 4. ovoga Zakona.

Uvjeti za prostor i uređaje

Članak 32.

(1) Prostor, uređaji i postrojenja u kojima su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja ili se obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja i/ili aktivnosti iz članka 9. stavka 5. ovoga Zakona, izvori ionizirajućeg zračenja, zaštitna oprema i osobna zaštitna oprema, moraju ispunjavati uvjete kojima se osigurava radiološka sigurnost te zaštita ljudi i okoliša od ionizirajućeg zračenja i od onečišćenja radioaktivnim tvarima.

(2) Uvjeti iz stavka 1. ovoga članka propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

(3) Pravilnik kojim se određuju uvjeti za projektiranje, gradnju, uporabu te razgradnju građevina u kojima su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja ili se obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja i/ili aktivnosti iz članka 9. stavka 5. ovoga Zakona donosi ravnatelj Zavoda, u suradnji s ministrom nadležnim za graditeljstvo, a u dijelu koji se odnosi na fizičku sigurnost i ministrom nadležnim za unutarnje poslove.

*Obveze nositelja odobrenja***Članak 33.**

Nositelj odobrenja mora osigurati:

- provjeru zdravstvene sposobnosti izloženih radnika i osoba koje se obučavaju ili obrazuju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja,
- praćenje osobnoga ozračenja izloženih radnika i dostupnost podataka izloženom radniku o rezultatima praćenja,
- obrazovanje o primjeni mjera radiološke sigurnosti za izložene radnike,
- obrazovanje za rukovanje izvorima ionizirajućeg zračenja za radnike koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja,
- ispitivanje izvora ionizirajućeg zračenja i uvjeta rada te mjerenje propisanih parametara,
- program osiguranja kvalitete i provođenje istog,
- provjeru kvalitete,
- osobna zaštitna sredstva i zaštitnu opremu za izložene radnike te redovitu provjeru ispravnosti tih sredstava,
- redovito umjeravanje i provjeru ispravnosti mjernih instrumenata te načina njihovog korištenja,
- provjeru radioaktivnog onečišćenja osoba, predmeta, okoliša, prostorija i zraka u prostorijama u kojima se obavljaju djelatnosti ili su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja,
- donošenje, redovito obnavljanje te postupanje u skladu s aktom o ustroju i provedbi mjera radiološke sigurnosti,
- donošenje te redovito obnavljanje analize rizika,
- donošenje, redovito obnavljanje te postupanje u skladu s pisanim radnim uputama za rad u području izloženosti,
- informiranje izloženih radnika o zdravstvenom riziku vezanom uz rad u području izloženosti.

Način, opseg i rokovi utvrđivanja i ispitivanja, sadržaj izvješća te učestalost, rokovi i postupak izvješćivanja

Članak 34.

Način, opseg i rokovi utvrđivanja osobnog ozračenja izloženih radnika, osoba izloženih medicinskom ozračenju, ispitivanja izvora ionizirajućeg zračenja i uvjeta rada, mjerenja propisanih parametara, provjere ispravnosti osobnih zaštitnih sredstava i opreme, provjere ispravnosti mjernih instrumenata, provjere radioaktivnog onečišćenja osoba, predmeta, okoliša, prostorija i zraka u prostorijama u kojima se obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja ili su smješteni radioaktivni izvori te obvezan sadržaj izvješća o pregledima, provjerama i mjerenjima te učestalost, rokovi i postupak izvješćivanja propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

*Obveza provođenja mjera samozaštite***Članak 35.**

Izloženi radnici obvezni su tijekom rada provoditi sve propisane i uobičajene mjere samozaštite od ionizirajućeg zračenja, kao i zaštite drugih osoba, koristiti zaštitnu opremu i uređaje za mjerenje osobnoga ozračenja te koristiti i provodi sve druge potrebne mjere za zaštitu od ionizirajućeg zračenja.

*Osoba odgovorna za zaštitu od ionizirajućeg zračenja***Članak 36.**

(1) Nositelj odobrenja i korisnik obvezni su imenovati osobu odgovornu za zaštitu od ionizirajućeg zračenja.

(2) Stručno obrazovanje osobe odgovorne za zaštitu od ionizirajućeg zračenja mora udovoljavati uvjetima propisanim pravilnikom iz članka 47. stavka 6. ovoga Zakona.

(3) Osoba odgovorna za zaštitu od ionizirajućeg zračenja:

- provodi unutarnju kontrolu nad primjenom mjera radiološke sigurnosti,
- skrbi o uporabi zaštitne opreme i uređaja za mjerenje osobnoga ozračenja izloženih radnika,
- skrbi o provedbi provjere zdravstvene sposobnosti izloženih radnika,
- skrbi o stručnoj osposobljenosti izloženih radnika za rukovanje izvorima ionizirajućeg zračenja i primjeni mjera radiološke sigurnosti te obnovi znanja izloženih radnika,
- skrbi o pregledima izvora ionizirajućeg zračenja u propisanim rokovima,
- nazoči inspekcijском nadzoru i očituje se na nalaz inspektora,
- osigurava vođenje svih propisanih evidencija,
- organizira provedbu zaštitnih mjera u slučaju izvanrednog događaja.

(4) Osoba odgovorna za zaštitu od ionizirajućeg zračenja obvezna je bez odgađanja izvijestiti Zavod o povredi odredbi ovoga Zakona i podzakonskih akata donesenih na temelju ovoga Zakona kojom su ugroženi život i zdravlje ljudi.

(5) Ako su povredom odredbi ovoga Zakona i podzakonskih akata donesenih na temelju ovoga Zakona ugroženi priroda ili okoliš, osoba odgovorna za zaštitu od ionizirajućeg zračenja obvezna je o tome bez odgađanja izvijestiti tijelo državne uprave nadležno za zaštitu okoliša i Zavod.

*Zabrana uporabe radioaktivnih tvari***Članak 37.**

(1) Namjerno dodavanje radioaktivnih tvari u predmete opće uporabe te uvoz i izvoz takve robe nije dozvoljeno.

(2) Radne i životne prostorije ne smiju se koristiti ako su onečišćene radionuklidima iznad granica propisanih pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

(3) Uvoz, izvoz te stavljanje u promet i uporaba predmeta opće uporabe nije dozvoljena ako su onečišćeni radionuklidima iznad granica propisanih pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

3. Nuklearna sigurnost

Zabrana i odgovornost za sigurnost nuklearnih postrojenja

Članak 38.

(1) Ne smije se graditi, ispitivati, pustiti u pogon ili na bilo koji drugi način upotrebljavati nuklearna postrojenja, ako nisu izdane sve suglasnosti ili odobrenja prema ovom Zakonu.

(2) Nositelj uporabne dozvole za nuklearno postrojenje iz stavka 1. ovoga članka odgovoran je za nuklearnu sigurnost postrojenja iz stavka 1. ovoga članka uključujući i sigurnost pri rukovanju radioaktivnim tvarima, radioaktivnim otpadom ili istrošenim nuklearnim gorivom, koji se nalaze u navedenim postrojenjima ili u njima nastaju.

Uporaba pogonskog iskustva

Članak 39.

(1) Nositelj odobrenja mora za nuklearno postrojenje osigurati provođenje programa skupljanja i analiziranja pogonskih iskustava nuklearnog postrojenja.

(2) Zaključke programa iz stavka 1. ovoga članka nositelj odobrenja mora za nuklearno postrojenje uzeti u obzir pri ocjenjivanju, provjeravanju i poboljšanjima nuklearne sigurnosti postrojenja.

(3) Ravnatelj Zavoda određuje za svako nuklearno postrojenje način, opseg i učestalost izvješćivanja o izvođenju programa skupljanja i analiziranja pogonskih iskustava nuklearnih postrojenja.

Povremeni sigurnosni pregled

Članak 40.

(1) Nositelj odobrenja mora za nuklearno postrojenje osigurati redovito, cjelovito i sustavno ocjenjivanje i provjeru mjera nuklearne sigurnosti postrojenja s povremenim sigurnosnim pregledima.

(2) Učestalost, sadržaj i opseg, vrijeme trajanja i način izvođenja povremenih sigurnosnih pregleda te način izvješćivanja o navedenim pregledima za nuklearno postrojenje propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

*Izveščivanje o pogonu postrojenja***Članak 41.**

(1) Nositelj odobrenja mora za nuklearno postrojenje redovito izvješćivati Zavod o pogonu postrojenja, a naročito o:

- kvarovima opreme, koji mogu prouzročiti izvanredni događaj, i izvanrednim događajima te o mjerama za uklanjanje posljedica kvara ili izvanrednih događaja,
- pogreškama radnika tijekom pogona postrojenja koje mogu prouzročiti izvanredni događaj,
- odstupanjima od pogonskih uvjeta i ograničenja,
- svim drugim događajima ili pogonskim okolnostima, koje utječu na nuklearnu sigurnost postrojenja.

(2) Sadržaj, opseg, način i učestalost te rokove izvješćivanja iz stavka 1. ovoga članka propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

4. Ovlašteni stručni tehnički servisi i ovlaštene izvršitelji nuklearne sigurnosti*Ovlašteni stručni tehnički servisi***Članak 42.**

(1) Poslove radiološke sigurnosti obavljaju ovlaštene stručni tehnički servisi koje rješenjem ovlašćuje Zavod.

(2) Zavod ukida ovlaštenje ovlaštenom stručnom tehničkom servisu ako se utvrdi da ne ispunjava uvjete na temelju kojih je izdano ovlaštenje.

(3) Popis poslova radiološke sigurnosti, uvjete koje trebaju ispuniti ovlaštene stručni tehnički servisi i način ovlašćivanja propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

*Ovlaštene izvršitelji za nuklearnu sigurnost***Članak 43.**

(1) Ovlaštene poslove nuklearne sigurnosti obavljaju ovlaštene izvršitelji za nuklearnu sigurnost koje rješenjem ovlašćuje Zavod za pojedino područje nuklearne sigurnosti ili za više područja na vrijeme ne dulje od pet godina.

(2) Zavod oduzima ovlaštenje ovlaštenom izvršitelju za nuklearnu sigurnost ako se utvrdi da ovlaštene izvršitelj ne ispunjava uvjete na temelju kojih je izdano ovlaštenje.

(3) Uvjeti za dobivanje ovlaštenja za obavljanje pojedinih poslova nuklearne sigurnosti, evidencije ovlaštenih izvršitelja, način i opseg redovitog i izvanrednog izvješćivanja te drugi uvjeti koje moraju, vezano uz ocjenjivanje nuklearne sigurnosti, ispunjavati ovlaštene izvršitelji za pojedino područje nuklearne sigurnosti propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

*Strane pravne ili fizičke osobe***Članak 44.**

(1) Strana pravna ili fizička osoba može dobiti ovlaštenje za obavljanje poslova stručnog tehničkog servisa iz članka 42. ovoga Zakona i izvršitelja za nuklearnu sigurnost iz članka 43. ovoga Zakona, ako joj je ovlaštenje od nadležnog tijela države u kojoj je registrirana izdano pod uvjetima najmanje istovjetnim onima propisanim ovim Zakonom.

(2) Ispunjavanje uvjeta stranih pravnih ili fizičkih osoba iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Zavod.

5. Osiguranje kvalitete**Članak 45.**

(1) Nositelj odobrenja i korisnik obvezni su uspostaviti i provoditi te redovito obnavljati program osiguranja kvalitete.

(2) Sadržaj programa kvalitete iz stavka 1. ovoga članka te način, opseg i rokove provjere kvalitete propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

Članak 46.

(1) Nositelj odobrenja mora za nuklearno postrojenje planirati i sustavno izvoditi mjere za zadovoljavanje zahtjeva kvalitete za sastavne dijelove, sustave vođenja i nadzora tehnoloških procesa ili konstrukcije, uključujući računarsku programsku opremu te održavanje.

(2) Nositelj odobrenja iz stavka 1. ovoga članka mora za osiguranje kvalitete uspostaviti i izvoditi program osiguranja kvalitete.

(3) Zahtjevi vezani uz sadržaj i oblike programa osiguranja kvalitete za nuklearno postrojenje propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

6. Stručna osposobljenost**Članak 47.**

(1) Radnici koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja moraju imati posebno stručno obrazovanje za rukovanje izvorima ionizirajućeg zračenja.

(2) Izloženi radnici i radnici koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja moraju imati posebno stručno obrazovanje o primjeni mjera radiološke sigurnosti.

(3) Obrazovanje iz stavka 2. ovoga članka o primjeni mjera radiološke sigurnosti izloženi radnici i radnici koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja stječu tijekom redovitog obrazovanja ili dopunskim obrazovanjem.

(4) Izloženi radnici i radnici koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja moraju periodično obnavljati znanje o primjeni mjera radiološke sigurnosti.

(5) Dopunsko obrazovanje iz stavka 3. ovoga članka i obnovu znanja iz stavka 4. ovoga članka organiziraju i provode pravne osobe kojima je Zavod izdao potvrdu o udovoljavanju propisanim uvjetima.

(6) Uvjeti, rokovi i način stjecanja posebnog stručnog obrazovanja iz stavka 1. ovoga članka, posebnog stručnog obrazovanja iz stavka 2. ovoga članka te obnove znanja o primjeni mjera radiološke sigurnosti i uvjeti iz stavka 5. ovoga članka propisat će se pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

Članak 48.

(1) Za sva pogonska razdoblja nuklearnog postrojenja nositelj odobrenja mora osigurati dostatan broj kvalificiranih radnika s odgovarajućim obrazovanjem, osposobljenim i dodatno školovanim za obavljanje svih djelatnosti koje se obavljaju u nuklearnom postrojenju i za provođenje mjera nuklearne sigurnosti.

(2) Poslove i zadatke upravljanja tehnološkim procesom u nuklearnom postrojenju iz stavka 1. ovoga članka i nadzora nad tim upravljanjem smiju obavljati radnici koji ispunjavaju uvjete vezane uz stručnu osposobljenost propisane pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

(3) Nositelj odobrenja mora za nuklearno postrojenje osigurati redovito obnavljanje stručnog znanja kvalificiranih radnika te provjeravati njihovu osposobljenost.

V. RADIOAKTIVNI OTPAD I ISTROŠENO NUKLEARNO GORIVO

Zbrinjavanje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva

Članak 49.

(1) Radioaktivni otpad i istrošeno nuklearno gorivo koji su nastali na teritoriju Republike Hrvatske moraju se zbrinuti na dugoročno održiv način na teritoriju Republike Hrvatske.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka ne primjenjuju se u sljedećim slučajevima ako:

- bilateralni ugovori sklopljeni prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona dozvoljavaju zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na teritoriju druge države ili
- zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na teritoriju druge države jamči jednaku ili veću sigurnost od one zajamčene hrvatskim zakonodavstvom i praksom.

(3) Prouzročitelj radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora, odnosno istrošenog nuklearnog goriva mora osigurati da se:

- radioaktivni otpad, iskorišteni izvori, odnosno istrošeno nuklearno gorivo zbrinjava na propisan način i
- u najvećoj mogućoj mjeri izbjegne prebacivanje tereta odlaganja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora, odnosno istrošenog nuklearnog goriva na buduće generacije.

(4) Prouzročitelj radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora, odnosno istrošenog nuklearnog goriva mora osigurati da otpadne radioaktivne tvari nastaju u najmanjim mogućim količinama.

(5) Prouzročitelj radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora, odnosno istrošenog nuklearnog goriva obvezan je osigurati i snositi troškove njihovog zbrinjavanja.

(6) U slučaju primjene odredbe stavka 2. ovoga članka, a prije odlaganja radioaktivnog otpada i/ili istrošenog nuklearnog goriva na stranom teritoriju, Republika Hrvatska će obavijestiti Europsku komisiju o sadržaju postojećeg sporazuma i poduzeti sve razumske mjere kako bi se osiguralo sljedeće:

- država u kojoj se predviđa odlaganje ima sklopljen sporazum s Europskom komisijom koji obuhvaća radioaktivni otpad i istrošeno nuklearno goriva ili je potpisnica Zajedničke konvencije o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 3/99),
- država u kojoj se predviđa odlaganje ima na snazi program upravljanja i odlaganja radioaktivnog otpada s ciljevima koji predstavljaju visoki nivo sigurnosti najmanje jednako vrijedan onom kojeg zahtjeva hrvatsko zakonodavstvo.

(7) U slučaju primjene odredbe stavka 2. ovoga članka, odlagalište u zemlji u kojoj se predviđa odlaganje mora biti ovlašteno za prihvatanje radioaktivnog otpada kojeg se namjerava poslati, mora biti djelatno prije prihvata pošiljke radioaktivnog otpada i mora se njime upravljati u skladu sa zahtjevima sadržanim u programu upravljanja i odlaganja radioaktivnog otpada zemlje u kojoj se nalazi odlagalište.

(8) Uvjete te način zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva kao i obvezu vođenja evidencija o istima, njihov sadržaj, način vođenja i rokove čuvanja te opseg i način izvješćivanja propisat će pravilnikom u suradnji s ministrom nadležnim za zaštitu okoliša i prirode, a u dijelu koji se odnosi na građevine i ministrom nadležnim za graditeljstvo i prostorno uređenje, ravnatelj Zavoda.

Odobrenje za obavljanje djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva

Članak 50.

(1) Djelatnost zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva ne smije se započeti obavljati prije nego što Zavod izda odobrenje.

(2) Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka daje se, odnosno uskraćuje rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, već se protiv toga rješenja može pokrenuti upravni spor.

(3) Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka daje se na rok od najduže 10 godina.

(4) Popis djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, popis dokumenata kojima se u postupku davanja odobrenja iz stavka 1. ovoga članka dokazuje da je udovoljeno uvjetima propisanim ovim Zakonom te uvjete obavljanja djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

Odlaganje te skladištenje temeljem bilateralnih obaveza

Članak 51.

(1) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Zavoda odlukom će odrediti pravnu osobu koje će obavljati poslove odlaganja.

(2) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Zavoda odlukom će odrediti pravnu osobu koje će obavljati poslove skladištenja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva koje nije nastalo na teritoriju Republike Hrvatske, a čija obaveza zbrinjavanja proističe iz bilateralnih ugovora sklopljenih prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Pravna osoba iz stavaka 1. i 2. ovoga članka je za svoj rad odgovorna Vladi Republike Hrvatske.

(4) Način financiranja pravne osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka propisat će uredbom Vlada Republike Hrvatske.

Financiranje zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva

Članak 52.

(1) Rad pravne osobe koje će obavljati poslove odlaganja iz članka 51. ovoga Zakona financirat će se iz namjenskog fonda koji je ustanovljen Zakonom o fondu za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško.

(2) Uspostavljanje središnjeg skladišta radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora nastalih na teritoriju Republike Hrvatske financirat će se iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske

(3) Visine naknada zbrinjavanja radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora porijeklom s teritorija Republike Hrvatske propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

Zabrana uvoza radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva

Članak 53.

Zabranjuje se uvoz radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, a koji nisu nastali u Republici Hrvatskoj, osim ako nije drukčije propisano međunarodnim ugovorima.

Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti.

Članak 54.

(1) Strategiju zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

(2) Strategiju iz stavka 1. ovoga članka Vladi Republike Hrvatske predlaže Zavod.

(3) Zavod predlaže i koordinira redovite obnove Strategije iz stavka 1. ovoga članka uzimajući u obzir najbolja tehnička i znanstvena dostignuća, preporuke i stečena iskustva u proteklom razdoblju te nadzire provedbu Strategije iz stavka 1. ovoga članka i izvješćuje Vladu Republike Hrvatske o provedbi Strategije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 55.

(1) Zavod koordinira pripremu Strategije iz članka 54. ovoga Zakona

(2) Strategija iz članka 54. ovoga Zakona mora sadržavati najmanje sljedeće:

- nastajanje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva mora biti ograničeno na najmanju moguću količinu koliko je to razumno ostvarivo, u smislu volumena, organizacije tehnologije i načina zbrinjavanja te razgradnje uključujući ponovne upotrebe materijala;
- ovisnost između faza nastajanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva i njihovog zbrinjavanja mora biti uzeta u obzir u smislu racionalizacije postupaka i povećavanja učinkovitosti te radiološke i nuklearne sigurnosti;
- radioaktivni otpad, iskorišteni izvori i istrošeno nuklearno gorivo moraju biti zbrinuti na siguran načini, uključujući dugoročne pasivne mjere radiološke i nuklearne sigurnosti;
- primjena mjera radiološke i nuklearne sigurnosti mora biti sumjerljiva riziku;
- trošak zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva snose prouzročitelji radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva;
- proces zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva mora biti dokumentiran u svim svojim fazama;
- pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona odgovorna je za primjenu mjera radiološke i nuklearne sigurnost;
- učinkovit pravni okvir s institucionalnom infrastrukturom zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva mora biti dugoročno osiguran;

- upravljanje radiološkom i nuklearnom sigurnošću mora biti uspostavljeno u objektima i nad instalacijama koji su uključeni u obavljanje djelatnosti iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona;
- obavljanja djelatnosti iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona mora biti osigurano na način da je nedvojbeno demonstrirana dugoročna opravdanost odabranog načina obavljanja djelatnosti, na osnovi doprinosa općem dobru;
- radiološka i nuklearna sigurnost prilikom obavljanja djelatnosti iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona mora bit optimizirana na način da osigurava najveću razinu radiološke i nuklearnu sigurnosti koliko je to razumski moguće;
- ograničenje rizika mora osigurati da je ozračenje pojedinca ili opterećenje okoliša zbog obavljanja djelatnosti iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona ispod dozvoljenih granica;
- mora se osigurati zaštita sadašnjih i budućih generacija od rizika nastalih obavljanjem djelatnosti iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona;
- moraju se poduzeti svi mogući naponi u cilju sprječavanja izvanrednih događaja do kojih može doći zbog obavljanja djelatnosti iz članka 50. stavka 1. ovoga Zakona;
- moraju se uspostaviti i održavati aranžmani potrebni za odgovor u slučaju nastanka izvanrednog događaja;
- aktivnosti zaštite i/ili umanjivanja posljedica zbog izvanrednog događaja moraju biti opravdane i optimizirane na način da osiguravaju doprinos općem dobru.

Članak 56.

Strategija iz članka 54. ovoga Zakona mora nedvosmisleno odrediti za institucionalnu infrastrukturu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva sljedeće:

- raspodjelu odgovornosti,
- osiguranje sredstava,
- ciljeve radiološke i nuklearne sigurnosti te fizičkog osiguranja,
- minimiziranje radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva,
- uvoz/izvoz radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva,
- upravljanje radioaktivnim otpadom, iskorištenim izvorima i istrošenim nuklearnim gorivom,
- upravljanje prirodnim radioaktivnim tvarima čija su svojstva promijenjena korištenjem tehnoloških postupaka.

Članak 57.

Nacionalni program provedbe Strategije iz članka 54. ovoga Zakona donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Zavoda.

Članak 58.

(1) Zavod koordinira pripremu Nacionalnog programa iz članka 57. ovoga Zakona na osnovi odredbi sadržanih u Strategiji iz članka 54. ovoga Zakona.

(2) Zavod nadzire provedbu Nacionalnog programa iz članka 57. ovoga Zakona u svim fazama zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva, od nastajanja do krajnjeg odlaganja i o provedbi izvješćuje Vladu Republike Hrvatske.

(3) Zavod inicira i koordinira redovite obnove Nacionalnog programa iz članka 57. ovoga Zakona, uzimajući u obzir najbolja tehnička i znanstvena dostignuća, preporuke i stečena iskustva u proteklom razdoblju.

Članak 59.

Nacionalni program iz članka 57. mora sadržavati najmanje sljedeće:

- sveukupne ciljeve Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva;
- važne prekretnice s pripadnim rokovima njihovog ostvarivanja u cilju postizanja sveukupnog cilja Nacionalnog programa provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. - Inventar radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih izvora uključujući razgradnju i prirodne radioaktivne tvari sa svojstvima promijenjenim korištenjem tehnoloških postupaka, za postojeće stanje i očekivano nastajanje u budućnosti, na način da se jasno razaznaju pripadne lokacije s količinama materijala klasificiranim prema razini radiološke opasnosti;
- koncepte, planove i tehnička rješenja za zbrinjavanje Inventara iz alineje 2. ovoga stavka od nastajanja do konačnog odlaganja;
- koncepte ili planove za razdoblje nakon zatvaranja odlagališta, uključujući razdoblje tijekom kojega je potrebno provoditi odgovarajuće kontrole te koja su sredstva potrebna kako bi se dugoročno sačuvalo znanje o predmetnom objektu;
- opis istraživačkih i razvojnih aktivnosti potrebnih za demonstriranje opravdanosti rješenja za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva, iskorištenih izvora uključujući i prirodne radioaktivne tvari sa svojstvima promijenjenim korištenjem tehnoloških postupaka;
- osnovne korake koji bi služili učinkovitom praćenju implementacije pojedinih dijelova Nacionalnog programa iz članka 57. ovoga Zakona, s jasnim pripadnim vremenskim okvirima u kojima se koraci moraju ostvariti i podjelom odgovornosti za primjenu;
- osnovne pokazatelje uspješnosti primjene Nacionalnog programa iz članka 57. ovoga Zakona;
- procjenu troškova primjene Nacionalnog programa iz članka 57. ovoga Zakona, s jasnim uključenim pretpostavkama i hipotezama procjene prikazanim u vremenskom profilu od interesa;

- opis financijske sheme koja mora uključivati sve troškove s osiguranjem primjene prema predviđenom vremenskom rasporedu;
- strategiju informiranja i komuniciranja s javnosti kojom se osigurava da su potrebne informacije o zbrinjavanju istrošenog nuklearnog goriva i radioaktivnog otpada dostupne radnicima i stanovništvu na način da će Zavod obavješćivati javnost o događanjima na svome području nadležnosti, uz izuzetak informacija kojima se potencijalno mogu ugroziti sigurnosni interesi. Strategijom mora biti predviđen i način osiguravanja učinkovitog sudjelovanja zainteresirane javnosti u postupku odlučivanja o zbrinjavanju istrošenog nuklearnog goriva i radioaktivnog otpada;
- sporazum ili sporazume o zbrinjavanju istrošenog nuklearnog goriva ili radioaktivnog otpada, uključujući uporabu odlagališta, sklopljen(e) s državom članicom Europske unije ili trećom zemljom, ako postoji/postoje.

VI. ODGOVOR NA IZVANREDNI DOGAĐAJ

Plan i program mjera zaštite u slučaju izvanrednog događaja

Članak 60.

(1) Sukladno međunarodnim propisima i preporukama ravnatelj Zavoda, po prethodno pribavljenoj suglasnosti nadležnog tijela za zaštitu i spašavanje, ministarstva nadležnog za zdravlje i ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, predlaže, a Vlada Republike Hrvatske donosi uredbu o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednoga događaja.

(2) Zavod je zadužen za praćenje provedbe uredbe iz stavka 1. ovoga članka i prema potrebi predlaže mjere unaprjeđenja.

Obveze nositelja odobrenja u planiranju odgovora na izvanredni događaj

Članak 61.

(1) Nositelj odobrenja obavezan je izraditi Plan i program mjera za slučaj izvanrednog događaja koji odobrava Zavod.

(2) Troškove provedbe Plana i programa iz stavka 1. ovoga članka osigurava i snosi nositelj odobrenja te nositelj uporabne dozvole za nuklearno postrojenje.

(3) Nositelj odobrenja obavezan je o važnim činjenicama iz Plana i programa iz stavka 1. ovoga članka izvješćivati javnost.

(4) Opseg i sadržaj Plana i programa iz stavka 1. ovoga članka, obvezu, učestalost i rokove provjere učinkovitosti te način, opseg i rokove izvješćivanja javnosti i nadležnih tijela propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

*Međunarodno izvješćivanje i suradnja***Članak 62.**

(1) U slučaju izvanrednog događaja, za koji je vjerojatno da može prouzročiti štetu za zdravlje ljudi i na području drugih država, Zavod će osigurati izvješćivanje u skladu s međunarodnim sporazumima.

(2) O primanju pomoći drugih država i Međunarodne agencije za atomsku energiju te o davanju pomoći drugim državama u slučaju izvanrednih događaja odlučuje Vlada Republike Hrvatske.

*Sanacija***Članak 63.**

(1) Nositelj odobrenja i korisnik koji svojim djelovanjem prouzroče radioaktivno onečišćenje okoliša, prostorija, površina, predmeta i osoba radioaktivnim tvarima iznad granica utvrđenih pravilnikom ili zbog gubitka kontrole nad izvorom ili nekog drugog razloga prouzroči štetu, odgovara za nastalu štetu i obvezan je bez odgađanja provesti sanaciju o svome trošku.

(2) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka donosi ravnatelj Zavoda.

(3) Nositelj odobrenja i korisnik obvezni su bez odgode izvijestiti Zavod o opasnosti ili šteti koja je nastala zbog gubitka kontrole nad radioaktivnim izvorom ili zbog radioaktivnog onečišćenja koje je prouzročio svojim djelovanjem.

(4) Ako nositelj odobrenja i korisnik ne osiguraju sanaciju iz stavka 1. ovoga članka, Zavod će narediti provedbu sanacije o trošku nositelja odobrenja, odnosno korisnika.

*Supsidijarna odgovornost Republike Hrvatske***Članak 64.**

(1) Ako nositelj odobrenja ili korisnik zbog stečaja, likvidacije ili drugog razloga ne može osigurati provedbu sanacije ili ako se nositelj odobrenja ili korisnik ne može odrediti ili se ne nalazi na području Republike Hrvatske, Republika Hrvatska u cijelosti mora osigurati provedbu sanacije.

(2) Republika Hrvatska pokriva troškove sanacije iz stavka 1. ovoga članka, ako za pokrivanje navedenih troškova nisu dostatna financijska jamstva koje je osigurao nositelj odobrenja ili korisnik, a sam nema sredstva za pokrivanje navedenih troškova.

(3) Ako prestanu važiti razlozi iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, Republika Hrvatska od stranke koja je obvezna snositi troškove zahtijevat će povrat troškova za provedbu sanacije iz stavka 1. ovoga članka.

*Sanacija u slučaju područja trajne izloženosti***Članak 65.**

(1) Vlada Republike Hrvatske trajno izloženo područje proglašava ugroženim područjem i za navedeno područje određuje sanaciju.

(2) Ako je trajno izloženo područje posljedica izvanrednog događaja u drugoj državi, Vlada Republike Hrvatske uz proglašenje ugroženog područja i određivanja sanacije utvrđuje i nositelje kao i mjere sprječavanja štetnih utjecaja na području Republike Hrvatske.

**VII. FIZIČKO OSIGURANJE IZVORA IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA I
NUKLEARNIH POSTROJENJA****Članak 66.**

(1) Nositelji odobrenja za obavljanje djelatnosti odgovorni su za provedbu fizičkog osiguranja izvora ionizirajućeg zračenja te nuklearnih postrojenja i snose troškove njihove provedbe.

(2) Način provođenja fizičkog osiguranja iz stavka 1. ovoga članka propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda, u suradnji s ministrom nadležnim za unutarnje poslove.

VIII. NEŠIRENJE NUKLEARNOG ORUŽJA*Dozvole i zabrana proizvodnje, posjedovanja i uporabe nuklearnih materijala i posebne opreme***Članak 67.**

(1) Nije dozvoljeno upotrebljavati nuklearne materijale i posebnu opremu za konstrukciju nuklearnog oružja ili druge eksplozivne naprave ili za istraživanje i razvoj nuklearnog naoružanja ili sličnih uređaja.

(2) Za proizvodnju, posjedovanje ili korištenje posebne opreme koja se može koristiti za istraživanje i razvoj nuklearnog oružja potrebno je ishoditi dozvolu Zavoda.

(3) Dozvola iz stavka 2. ovoga članka daje se, odnosno uskraćuje rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, već se protiv tog rješenja može pokrenuti upravni spor.

(4) Korisnik nuklearnih materijala i posebne opreme mora dozvoliti pregled predstavnicima međunarodnih organizacija, ako ga oni obavljaju u skladu s međunarodnim sporazumima te surađivati s predstavnicima navedenih organizacija pri pregledu istih u skladu s međunarodnim sporazumima.

(5) Popis posebne opreme iz stavka 1. ovoga članka, uvjete davanja te rokove važenja dozvole iz stavka 2. ovoga članka propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

IX. PRAĆENJE STANJA RADIOAKTIVNOSTI OKOLIŠA

Članak 68.

Ispitivanje i praćenje vrste i aktivnosti radioaktivnih tvari u zraku, tlu, moru, rijekama, jezerima, podzemnim vodama, krutim i tekućim oborinama, vodi za piće, hrani i predmetima opće uporabe, stambenim i radnim prostorijama, provodi se pod uvjetima, na način i mjestima te u rokovima propisanim pravilnikom koji donosi ravnatelj Zavoda.

X. IZVJEŠĆE I OBVEZA SAMOPROCJENE

Obveza izvješćivanja

Članak 69.

(1) Ravnatelj Zavoda svake dvije godine, a po potrebi i češće, podnosi Vladi Republike Hrvatske izvješće o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti za prethodno razdoblje.

(2) Nakon prihvaćanja u Vladi Republike Hrvatske, izvješće iz stavka 1. ovoga članka Zavod objavljuje na način kojim se osigurava dostupnost javnosti.

(3) Ravnatelj Zavoda obavezan je izvijestiti Europsku komisiju o provedbi Direktive 2011/70/EURATOM, do 23. kolovoza 2015. godine, a nakon toga svake tri godine.

Sadržaj izvješća

Članak 70.

Izvješće iz članka 69. ovoga Zakona sadrži podatke o:

- stanju radiološke sigurnosti, stanju sigurnosti nuklearnih postrojenja, sigurnosnim mjerama i provedbi mjera zaštite u Republici Hrvatskoj,
- međunarodnoj suradnji na području radiološke i nuklearne sigurnosti, a posebice o pristupanju međunarodnim ugovorima iz tog područja,
- ocjeni o sprječavanju širenja nuklearnog oružja i nedozvoljene uporabe posebne opreme,
- prijedlozima za poboljšanje radiološke i nuklearne sigurnosti i
- drugim pitanjima vezanim uz radiološku i nuklearnu sigurnost u Republici Hrvatskoj,
- radu Zavoda.

Obveza i provođenje samoprocjene

Članak 71.

(1) Ravnatelj Zavoda obavezan je najmanje svakih 10 godina provesti samoprocjenu domaćeg zakonodavnog okvira i nadležnih tijela te osigurati međunarodni pregled bitnih

segmenata domaćeg zakonodavnog okvira i nadležnih tijela u cilju kontinuiranog poboljšanja radiološke i nuklearne sigurnosti.

(2) Rezultati provedene samoprocjene i dostupni rezultati svake međunarodne revizije su javni.

(3) Ravnatelj Zavoda obvezan je o rezultatima provedene samoprocjene i dostupnim rezultatima svake međunarodne revizije izvijestiti države članice Europske unije i Europsku komisiju.

XI. OČEVIDNICI

Obveza vođenja i sadržaj očevidnika

Članak 72.

(1) Nositelj odobrenja i korisnik, ovlaštenu stručni tehnički servis i ovlaštenu izvršitelj za nuklearnu sigurnost obvezni su voditi očevidnike.

(2) Zavod je obvezan voditi očevidnike.

(3) Obvezan sadržaj očevidnika iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, njihov sadržaj, način vođenja i rokove čuvanja te način i rokove izvješćivanja propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

XII. FINANCIJSKE OBVEZE

Članak 73.

Nositelj odobrenja za obavljanje djelatnosti, odnosno korisnik obvezni su snositi troškove proizašle iz obveza prema ovom Zakonu.

Članak 74.

Visine naknada, vrste i visinu dodatnih troškova te način plaćanja za poslove koje obavlja Zavod propisat će pravilnikom ravnatelj Zavoda.

Osiguranje financijskih sredstava za sigurnost nuklearnog postrojenja

Članak 75.

(1) Nositelj uporabne dozvole za nuklearno postrojenje mora za izvođenje propisanih mjera nuklearne sigurnosti imati osigurana financijska sredstva u svim pogonskim razdobljima postrojenja.

(2) Financijska sredstva iz stavka 1. ovoga članka moraju pokrivati i plaćanje svih troškova zbrinjavanja radioaktivnog otpada koji nastaje zbog pogona postrojenja, zbrinjavanja istrošenog goriva i razgradnje nuklearnog postrojenja.

(3) Financijska sredstva iz stavka 1. ovoga članka nositelj uporabne dozvole za nuklearno postrojenje mora osigurati u visini svih troškova pogona i investicijskog održavanja uključujući i ulaganje u tehnološku obnovu i mjere nuklearne sigurnosti.

(4) Način osiguravanja financijskih sredstava, njihove visine i oblike jamstva te načine provođenja jamstva određuje Zavod za svako nuklearno postrojenje, u postupku davanja suglasnosti za pogon nuklearnog postrojenja.

XIII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 76.

Inspeksijski nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i podzakonskih akata donesenih na temelju ovoga Zakona, obavljaju inspektori i viši inspektori za radiološku i nuklearnu sigurnost Zavoda (u daljnjem tekstu: inspektori).

Inspektori

Članak 77.

(1) Poslove inspektora u Zavodu mogu obavljati osobe koje su završile sveučilišni diplomski studij iz područja prirodnih i tehničkih znanosti.

(2) Inspektore Zavoda imenuje ravnatelj Zavoda.

(3) Poslovi inspektora iz stavka 1. ovoga članka poslovi su s posebnim uvjetima rada.

(4) Protiv prvostupanjskog rješenja koje je donio inspektor može se izjaviti žalba posebnom povjerenstvu čije članove imenuje Vlada Republike Hrvatske, a protiv rješenja donesenog u drugom stupnju može se pokrenuti upravni spor.

(5) Povjerenstvo iz stavka 4. ovoga članka čine tri člana.

(6) Povjerenstvo iz stavka 4. ovoga članka donosi poslovnik o radu.

(7) Nadzor vezan uz posude pod tlakom, protupožarnu zaštitu i fizičku sigurnost u nuklearnim postrojenjima i u objektima s izvorima zračenja inspektori za radiološku i nuklearnu sigurnost provode u suradnji s tijelima državne uprave nadležnima za te poslove.

Službena iskaznica i značka

Članak 78.

(1) Inspektor ima službenu iskaznicu i značku kojima dokazuje službeno svojstvo, identitet i ovlasti.

(2) Oblik i sadržaj obrasca službene iskaznice te oblik i sadržaj značke, kao i vođenje upisnika o izdanim službenim iskaznicama i značkama iz stavka 1. ovoga članka pravilnikom propisuje ravnatelj Zavoda.

*Prava, obveze i ovlasti inspektora***Članak 79.**

U obavljanju inspekcijskog nadzora inspektor je ovlašten pregledati sve radne i pomoćne prostorije i prostore, dokumentaciju, propisane očevidnike, opremu, osobe, predmete rada i poslovanja koji su podvrgnuti inspekcijskom nadzoru, uzimati izjave odgovornih osoba i iskaze svjedoka, obavljati uzorkovanja, a po potrebi koristiti i usluge istaknutih stručnjaka i pravnih osoba.

Članak 80.

(1) Inspektor obavlja inspekcijski nadzor bez prethodne najave, ali je prije početka obavljanja nadzora obavezan o svojoj nazočnosti obavijestiti odgovornu osobu nadzirane pravne osobe i fizičku osobu, ako je dostupna.

(2) U slučaju odsutnosti osoba iz stavka 1. ovoga članka inspektor je obavezan o svojoj nazočnosti obavijestiti radnika koji je zatečen kod nadzirane pravne ili fizičke osobe.

(3) Inspektor je ovlašten u postupku nadzora zatražiti i pregledati isprave na temelju kojih utvrđuje identitet osobe (osobna iskaznica, putovnica i sl.), a osobe koje podliježu nadzoru obvezne su na zahtjev inspektora dati mu takvu ispravu.

Članak 81.

(1) O obavljenom inspekcijskome nadzoru inspektor je obavezan sastaviti zapisnik.

(2) Jedan primjerak zapisnika iz stavka 1. ovoga članka obvezno se uručuje stranki kod koje je izvršen inspekcijski nadzor.

(3) O obavljenim nadzorima inspektor je obavezan voditi očevidnik.

Članak 82.

(1) Nadzirane pravne i fizičke osobe obvezne su inspektoru omogućiti nesmetano obavljanje inspekcijskoga nadzora.

(2) Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezne su na zahtjev inspektora, u roku koji on odredi, dostaviti podatke te poslovnu dokumentaciju potrebnu za obavljanje inspekcijskoga nadzora i eventualno daljnje vođenje postupka.

(3) Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezne su na zahtjev inspektora privremeno obustaviti poslovanje nadziranog objekta za vrijeme inspekcijskoga nadzora, ako inspektor ne bi mogao na drugi način obaviti nadzor, odnosno utvrditi činjenično stanje.

Članak 83.

Ako inspektor tijekom obavljanja inspekcijskog nadzora utvrdi povredu propisa iz djelokruga drugog tijela državne uprave, obvezan je o tome bez odgode izvijestiti drugo nadležno tijelo iz čijeg djelokruga je utvrđena povreda propisa.

Članak 84.

(1) Inspektor je obvezan pokrenuti postupak inspekcijskog nadzora kad utvrdi ili sazna da je obzirom na postojeće činjenično stanje ugrožen javni interes, pri čemu je obvezan uzeti u obzir eventualne predstavke.

(2) Inspektor je obvezan razmotriti predstavku pravne ili fizičke osobe koja se odnosi na nadzor iz njegove nadležnosti i o poduzetim radnjama i mjerama pisano obavijestiti podnositelja.

(3) Podaci o podnositelju predstavke iz stavka 2. ovoga članka smatraju se tajnim podacima.

Članak 85.

(1) Inspektor je ovlašten privremeno oduzeti predmete kojima je učinjen prekršaj ili kazneno djelo.

(2) Pravnoj ili fizičkoj osobi, od koje su predmeti oduzeti, izdaje se potvrda s točno naznačenim oduzetim predmetima po vrsti i količini.

(3) Inspektor je obvezan u roku od osam dana od izvršenoga privremenog oduzimanja predmeta podnijeti optužni prijedlog radi pokretanja prekršajnog postupka i nadležnom sudu predati privremeno oduzete predmete, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

(4) S privremeno oduzetim predmetima, do predaje nadležnom sudu, inspektor ne može raspolagati (uništiti, prodati, darovati i sl.), osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

(5) Troškove nastale oduzimanjem iz stavka 1. ovoga članka snosi nadzirana pravna ili fizička osoba.

Članak 86.

(1) Ako inspektor u obavljanju inspekcijskoga nadzora utvrdi da je povrijeđen Zakon ili drugi propis, obvezan je rješenjem narediti otklanjanje utvrđene nepravilnosti određujući rok u kojem se nepravilnost mora otkloniti, ako je isto moguće postići uz redovito obavljanje djelatnosti, na trošak nadzirane pravne ili fizičke osobe.

(2) U obavljanju inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem u slučaju povrede zakona ili drugog propisa izriče mjeru zabrane uporabe radnih i pomoćnih prostorija, odnosno prostora, postrojenja, uređaja i opreme za obavljanje djelatnosti, kao i zabranu rada osoba ako nisu ispunjeni svi propisani uvjeti.

(3) Ako je ovim Zakonom ili drugim propisom određeno da se za utvrđenu nepravilnost primjenjuje upravna mjera, inspektor je dužan rješenjem izreći tu mjeru.

Članak 87.

(1) Ako inspektor utvrdi povredu zakona ili drugih propisa može donijeti rješenje i bez saslušanja stranke.

(2) Inspektor će rješenje iz stavka 1. ovoga članka donijeti najkasnije u roku osam dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama presudnim za donošenje rješenja. Nedonošenje rješenja do tog roka ne isključuje obvezu njegova donošenja.

Članak 88.

(1) U provedbi inspekcijskoga nadzora inspektor je ovlašten nadziranoj pravnoj ili fizičkoj osobi, dok ne ukloni utvrđene nedostatke, usmenim rješenjem privremeno zabraniti uporabu radnih i pomoćnih prostorija, odnosno prostora, postrojenja, uređaja, pribora i opreme za obavljanje djelatnosti, kao i rad osoba i odmah pristupiti izvršenju rješenja sukladno odredbi članka 89. stavka 1. ovoga Zakona, bez donošenja posebnoga akta o dozvoli izvršenja rješenja u sljedećim slučajevima:

1. kada postoji opasnost ili sumnja na opasnost za zdravlje ili život ljudi koja zahtijeva da se određena mjera osiguranja poduzme odmah, bez odgađanja,
2. kada postoji opasnost ili sumnja na opasnost od prikriivanja, zamjene ili uništenja dokaza, ako se mjera osiguranja ne poduzme odmah,
3. neispunjavanja propisanih uvjeta, a koji se ne mogu ispuniti uz redovito obavljanje djelatnosti,
4. grubih propusta u tehnološkom procesu.

(2) Na zahtjev stranke pisani otpravak izrečenoga usmenog rješenja izdat će se u roku osam dana od dana donošenja usmenog rješenja.

Članak 89.

(1) Izvršno rješenje inspektora kojem je predmet nenovčana obveza i koje se prema naravi obveze može izvršiti neposrednom prisilom, izvršit će se pečaćenjem prostorija, postrojenja, uređaja i druge opreme ili na drugi pogodan način.

(2) Ako se rješenje ne može izvršiti sukladno stavku 1. ovoga članka, inspektor će prinuditi izvršenika na ispunjenje obveze novčanim kaznama.

Članak 90.

(1) Ako inspektor utvrdi da je povredom propisa učinjen prekršaj obvezan je s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera, podnijeti optužni prijedlog nadležnom sudu radi pokretanja prekršajnog postupka.

(2) Sud kojemu je podnesen optužni prijedlog, sukladno stavku 1. ovoga članka, obavezan je o ishodu postupka obavijestiti podnositelja optužnog prijedloga.

Članak 91.

Inspektor je u obavljanju inspeksijskoga nadzora samostalan te vodi postupak, donosi upravne akte i poduzima mjere u okviru prava, obveza i ovlasti utvrđenih ovim Zakonom i/ili drugim propisima.

XIV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Prekršaji

Članak 92.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. obavlja djelatnost bez odobrenja (članak 9. stavak 1., članak 13. stavak 1. i članak 50. stavak 1.),
2. obavlja aktivnosti ne poštujući propisane uvjete (članak 9.),
3. koristi izvor ionizirajućeg zračenja bez dozvole (članak 10. stavak 1.),
4. ne najavi Zavodu namjeru obavljanja djelatnosti iz članka 12. u propisanom roku (članak 12.),
5. pusti nuklearno postrojenje u pokusni rad bez suglasnosti Zavoda (članak 17. stavak 2.),
6. počne ili prekine pogon nuklearnog postrojenja, počne ili završi razgradnju nuklearnog postrojenja bez suglasnosti Zavoda (članak 18. stavak 1.),
7. ne osigura provedbu mjera radiološke sigurnosti i mjera nuklearne sigurnosti (članak 20.),
8. uvozi, izvozi, prevozi i provози izvore ionizirajućeg zračenja, posebnu opremu te radioaktivni otpad, istrošeno nuklearno gorivo, iskorištene izvore bez odobrenja, odnosno dozvole Zavoda (članak 21. stavak 1.),
9. na poslovima na kojima mogu biti ozračene iznad granice propisane člankom 24. ovoga Zakona zaposli osobe mlađe od 18 godina (članak 25.),
10. trudnici ne osigura uvjete rada propisane ovim Zakonom ili ženi koja doji ne omogući rad na radnom mjestu na kojem ne postoji mogućnost radioaktivnog onečišćenja (članak 26.),
11. namjerno dodaje radioaktivne tvari u predmete opće uporabe te uvozi i izvozi takvu robu (članak 37. stavak 1.),
12. gradi, ispituje, pušta u pogon ili na bilo koji drugi način upotrebljava nuklearno postrojenje bez izdanih suglasnosti ili odobrenja prema ovom Zakonu (članak 38. stavak 1.),

13. ne osigura redovito, cjelovito i sustavno ocjenjivanje i provjeru mjera nuklearne sigurnosti postrojenja s povremenim sigurnosnim pregledima (članak 40.),
14. ne izvješćuje redovito Zavod o pogonu postrojenja (članak 41. stavak 1.)
15. obavlja stručne poslove iz područja nuklearne sigurnosti bez ovlaštenja Zavoda ili protivno odredbama ovoga Zakona i pravilnika donesenih na temelju ovoga Zakona (članak 43.),
16. radioaktivni otpad, iskorištene izvore, odnosno istrošeno nuklearno gorivo ne zbrinjava na propisan način (članak 49. stavak 1.),
17. ne osigura da otpadne radioaktivne tvari nastaju u najmanjim mogućim količinama (članak 49. stavak 4.),
18. uveze, radioaktivni otpad, iskorišteni izvor ili istrošeno nuklearno gorivo, a koje nije nastalo u Republici Hrvatskoj (članak 53.),
19. svojim djelovanjem prouzroči radioaktivno onečišćenje okoliša, prostorija, površina, predmeta i osoba radioaktivnim tvarima iznad granica utvrđenih pravilnikom ili zbog gubitka kontrole nad izvorom ili nekog drugog razloga prouzroči štetu, a ne provede sanaciju (članak 63. stavak 1.),
20. ne provede fizičko osiguranje izvora ionizirajućeg zračenja te nuklearnih postrojenja (članak 66. stavak 1.),
21. upotrebljava posebnu opremu za konstrukciju nuklearnog oružja ili druge eksplozivne naprave ili za istraživanje i razvoj nuklearnog naoružanja ili sličnih uređaja (članak 67. stavak 1.),
22. proizvodi, posjeduje ili koristi posebnu opremu bez dozvole Zavoda (članak 67. stavak 2.),
23. ne dozvoli pregled predstavnicima međunarodnih organizacija, ako ga oni obavljaju u skladu s međunarodnim sporazumima te ne surađuje s predstavnicima navedenih organizacija pri pregledu nuklearnih materijala i posebne opreme u skladu s međunarodnim sporazumima (članak 67. stavak 4.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi i fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 50.000,00 kuna.

Članak 93.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. koristi izvor ionizirajućeg zračenja protivno načelima radiološke sigurnosti (članak 23.),

2. ne osigura da ozračenje pojedinog stanovnika, izloženog radnika, osoba koje se obučavaju ili obrazuju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja bude niže od propisane granice (članak 24.),
3. izvore ionizirajućeg zračenja primjenjuje u medicinske svrhe protivno propisanim uvjetima (članak 27.),
4. u području izloženosti rade osobe bez prethodnog zdravstvenog pregleda ili koje ne udovoljavaju posebnim zdravstvenim uvjetima (članak 29. stavak 1.),
5. ne osigura redoviti zdravstveni pregled izloženih radnika i/ili polaznika ili ne zabrani rad u području izloženosti (članak 29. stavak 3., članak 31. stavak 1. i članak 33. alineja 1.),
6. provodi provjeru zdravstvene sposobnosti izloženih radnika, učenika i studenata te izloženih pripravnika bez ovlaštenja ministra nadležnog za zdravstvo (članak 30.),
7. upišu kandidate koji ne ispunjavaju propisane uvjete (članak 31. stavak 2.),
8. ne osigura ispitivanje izvora ionizirajućeg zračenja i uvjeta rada te mjerenje propisanih parametara (članak 33. alineja 5.),
9. ne osigura osobna zaštitna sredstva i opremu za izložene radnike te provjeru ispravnosti tih sredstava (članak 33. alineja 8.),
10. ne osigura redovito umjeravanje i provjeru ispravnosti mjernih instrumenata (članak 33. alineja 9.),
11. ne osigura provjeru radioaktivnog onečišćenja osoba, predmeta, okoliša, prostorija i zraka u prostorijama u kojima se obavljaju djelatnosti ili su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja (članak 33. alineja 10.),
12. ne osigura program osiguranja kvalitete i/ili provođenje istog (članak 33. alineja 6. i članak 46. stavak 2.),
13. na propisan način i u propisanom roku ne izvještava Zavod (članak 34., članak 39. stavak 3., članak 40. stavak 2., članak 41. stavak 1., članak 63. stavak 3., članak 72. stavak 3.),
14. ne osigura da izloženi radnici tijekom rada provode sve propisane i uobičajene mjere samozaštite od ionizirajućeg zračenja, kao i zaštite drugih osoba, koriste zaštitnu opremu i uređaje za mjerenje osobnoga ozračenja te koriste sve druge potrebne mjere za zaštitu od ionizirajućeg zračenja (članak 35.),
15. ne imenuje osobu odgovornu za zaštitu od ionizirajućeg zračenja odgovarajućeg stručnog obrazovanja (članak 36.),
16. osigura mjerenje osobnog ozračenja izloženih radnika ili polaznika (članaka 28. i članak 33. alineja 2.),
17. obavlja poslove radiološke sigurnosti bez ovlaštenja Zavoda ili protivno odredbama ovoga Zakona i pravilnika donesenih na temelju ovoga Zakona (članak 42.),

18. izvorima ionizirajućeg zračenja rukuju radnici koji nemaju posebno stručno obrazovanje za rukovanje izvorima ionizirajućeg zračenja (članak 47. stavak 1.),
19. izloženi radnici nemaju posebno stručno obrazovanje o primjeni mjera radiološke sigurnosti (članak 47. stavak 2. i članak 33. alineja 3.),
20. izloženi radnici periodično ne obnavljaju znanje o primjeni mjera radiološke sigurnosti (članak 47. stavak 4.),
21. ne izradi Plan i program mjera za slučaj izvanrednog događaja (članak 61. stavak 1.),
22. o važnim činjenicama iz Plana i programa iz članka 63. stavka 1. ovoga Zakona ne izvješćuje javnost (članak 61. stavak 3.),
23. ne vodi propisane očevidnike (članak 72. stavak 1.),
24. ne izvrši naređene mjere iz članka 85. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi i fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.

Članak 94.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 do 80.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. upotrebljava radne i životne prostore te uvozi, izvozi ili stavlja u promet i upotrebu vodu, hranu, stočnu hranu i proizvode koji su onečišćeni radionuklidima iznad propisanih granica (članak 37. stavci 2. i 3.),
2. ne osigura provođenje programa skupljanja i analiziranja pogonskih iskustava nuklearnog postrojenja (članak 39.),
3. ne osigura dostatan broj kvalificiranih radnika s odgovarajućim obrazovanjem, osposobljenim i dodatno školovanim za obavljanje svih nuklearnih djelatnosti koje se obavljaju u postrojenju i provođenje mjera nuklearne sigurnosti za sva pogonska razdoblja nuklearnog postrojenja (članak 48. stavak 1.),
4. poslove i zadatke upravljanja tehnološkim procesom u nuklearnom postrojenju i nadzora nad tim upravljanjem obavljaju radnici koji ne ispunjavaju propisane uvjete vezano uz stručnu osposobljenost, psihofizičke karakteristike i ovisnosti od alkohola i droga (članak 48. stavak 2.),
5. ne osigura redovito obnavljanje stručnog znanja kvalificiranih radnika te provjeru njihove osposobljenosti, psihofizičkih karakteristika i ovisnosti o alkoholu i drogama (članak 48. stavak 3.),
6. zaposli radnika bez valjane dozvole (članak 48. stavak 2.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi i fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 8.000,00 kuna.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 95.

(1) Vlada Republike Hrvatske će u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti uredbu iz članka 51. stavka 4. i članka 60. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Vlada Republike Hrvatske će do 1. kolovoza 2015. godine donijeti Nacionalni program iz članka 57. ovoga Zakona.

(3) Hrvatski sabor će do 1. kolovoza 2014. godine donijeti Strategiju iz članka 54. ovoga Zakona.

(4) Uredba o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencijama u slučaju izvanrednoga događaja (Narodne novine, broj 102/2012) ostaje na snazi do donošenja uredbe iz članka 60. ovoga Zakona.

(5) Uredba o uvjetima te načinu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti (Narodne novine, broj 44/2008) ostaje na snazi do donošenja pravilnika iz članka 49. stavka 8. i pravilnika iz članka 50. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 96.

Pravilnike iz članka 9. stavaka 3. i 5., članka 10. stavka 3., članka 11. stavaka 1. i 2., članka 13. stavka 3., članka 14. stavka 2., članka 15. stavka 3., članka 16. stavka 5., članka 17. stavka 5., članka 18. stavka 2., članka 21. stavaka 3. i 6., članka 22. stavka 2., članka 24., članka 27. stavka 2., članka 28. stavka 2., članka 29. stavka 4., članka 32. stavaka 2. i 3., članka 34., članka 37. stavaka 2. i 3., članka 40. stavka 2., članka 41. stavka 2., članka 42. stavka 3., članka 43. stavka 3., članka 45. stavka 2., članka 46. stavka 3., članka 47. stavka 6., članka 48. stavka 2., članka 49. stavka 8., članka 50. stavka 4., članka 52. stavka 3., članka 61. stavka 4., članka 63. stavka 2., članka 66. stavka 2., članka 67. stavka 5., članka 68., članka 72. stavka 3., članka 74. i članka 78. stavka 2. ovoga Zakona i ostale akte za čije je donošenje ovlašten ovim Zakonom ravnatelj Zavoda donijet će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 97.

Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 96. ovoga Zakona, osim odredbi koje su protivne ovome Zakonu ostaju na snazi:

1. Pravilnik o zdravstvenim uvjetima izloženih radnika i osoba koje se obučavaju za rad s izvorima ionizirajućeg zračenja (Narodne novine, broj 80/2013),
2. Pravilnik o obrazovanju potrebnom za rukovanje izvorima ionizirajućeg zračenja i primjenu mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja (Narodne novine, broj 63/2011),

3. Pravilnik o mjerenju osobnog ozračenja, ispitivanju izvora ionizirajućeg zračenja i uvjeta rada te o izvješćima i očevidnicima (Narodne novine, br. 41/2012 i 89/2013),
4. Pravilnik o uvjetima za primjenu izvora ionizirajućeg zračenja u medicini i dentalnoj medicini (Narodne novine, broj 89/2013),
5. Pravilnik o granicama ozračenja (Narodne novine, broj 59/2013),
6. Pravilnik o fizičkom osiguranju radioaktivnih izvora, nuklearnog materijala i nuklearnih objekata (Narodne novine, broj 38/2012),
7. Pravilnik o praćenju stanja radioaktivnosti u okolišu (Narodne novine, broj 121/2013),
8. Pravilnik o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja za obavljanje djelatnosti s električnim uređajima koji proizvode ionizirajuće zračenje (Narodne novine, broj 41/2013),
9. Pravilnik o uvjetima za projektiranje, gradnju te uklanjanje građevina u kojima su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja ili se obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja (Narodne novine, broj 99/2008),
10. Pravilnik o odobrenjima i dozvolama za uporabu i promet izvora ionizirajućeg zračenja (Narodne novine, br. 71/2012 i 89/2013),
11. Pravilnik o načinu uklanjanja radioaktivnog onečišćenja, zbrinjavanja radioaktivnog izvora, odnosno poduzimanja svih drugih prijeko potrebnih mjera radi smanjenja štete za ljude i okoliš ili uklanjanja daljnjih rizika, opasnosti ili šteta (Narodne novine, broj 53/2008),
12. Pravilnik o obavljanju nuklearne djelatnosti (Narodne novine, broj 74/2006),
13. Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati stručne organizacije za obavljanje određenih poslova iz područja nuklearne sigurnosti (Narodne novine, broj 74/2006),
14. Pravilnik o uvjetima nuklearne sigurnosti i zaštite za smještaj, projektiranje, gradnju, uporabu i razgradnju objekta u kojem se obavlja nuklearna djelatnost (Narodne novine, broj 71/2008),
15. Pravilnik o ovlašćivanju stručnih tehničkih servisa za obavljanje stručnih poslova zaštite od ionizirajućeg zračenja (Narodne novine, broj 72/2011),
16. Pravilnik o načinu i postupku nadzora prilikom uvoza ili izvoza materijala za koji postoji opravdana sumnja da je onečišćen radionuklidima ili sadrži radioaktivne izvore (Narodne novine, broj 114/2007),
17. Pravilnik o tajnosti podataka Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost (Narodne novine, broj 15/2009),
18. Pravilnik o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja za obavljanje djelatnosti s radioaktivnim izvorima (Narodne novine, broj 41/2013),

19. Pravilnik o visini naknada, vrstama i visini dodatnih troškova te načinu plaćanja za poslove koje obavlja Državni zavod za zaštitu od zračenja (Narodne novine, broj 89/2009),
20. Pravilnik o službenoj iskaznici i znački inspektora za radiološku i nuklearnu sigurnost (Narodne novine, broj 28/2011),
21. Pravilnik o opsegu i sadržaju Plana i programa mjera za slučaj izvanrednog događaja te izvješćivanja javnosti i nadležnih tijela (Narodne novine, broj 123/2012),
22. Pravilnik o nadzoru i kontroli prekograničnog prijevoza radioaktivnog otpada i istrošenog goriva (Narodne novine, broj 11/2013),
23. Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja i oduzimanja odobrenja za ambalažu za prijevoz radioaktivnih i nuklearnih materijala (Narodne novine, broj 42/2013).

Članak 98.

Ovlaštene stručne tehničke organizacije obvezne su uskladiti svoj rad i poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a u protivnom pokrenut će se postupci radi ukidanja ovlaštenja.

Članak 99.

Nositelji odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, nuklearne djelatnosti ili djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora ili istrošenog nuklearnog goriva obvezni su uskladiti svoj rad i poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a u protivnom pokrenut će se postupci radi ukidanja ovlaštenja.

Članak 100.

Vijeće za nuklearnu sigurnost osnovano na temelju članka 25. Zakona o nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine, broj 173/2003) prestaje s radom danom osnivanja Vijeća za radiološku i nuklearnu sigurnost temeljem ovoga Zakona.

Članak 101.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine, broj 28/2010).

Članak 102.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Ovim člankom određuje se predmet uređivanja ovoga Zakona, a to su: mjere radiološke sigurnosti, mjere fizičkog osiguranja te neširenja nuklearnog oružja pri obavljanju nuklearnih djelatnosti i djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, u svrhu omogućavanja primjerene zaštite pojedinaca, društva i okoliša, u sadašnjosti i budućnosti, od štetnih posljedica ionizirajućeg zračenja i omogućavanja sigurnog obavljanja djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, nuklearnih djelatnosti, zbrinjavanja radioaktivnog otpada i fizičkog osiguranja izvora ionizirajućeg zračenja i nuklearnih postrojenja.

Uz članak 2.

Ovaj članak sadrži popis akata Europske unije s kojima je ovaj Zakon u skladu.

Uz članak 3.

Ovim člankom se određuju isključenja od primjene Zakona i to na način da se Zakon ne odnosi na prirodnu razinu ionizirajućeg zračenja podrijetlom iz svemira, Zemljine kore ili ljudi ako nije promijenjena ljudskom djelatnošću.

Uz članak 4.

Definiraju se pojmovi koji se koriste u Zakonu.

Uz članke 5. i 6.

Sadrže odredbe o Vijeću za radiološku i nuklearnu sigurnost kao savjetodavnom tijelu Hrvatskoga sabora.

Uz članke 7. i 8.

Uređuje se opseg poslova Zavoda te odgovornost i način imenovanja ravnatelja Zavoda.

Uz članke 9. - 11.

Navedeni članci sadrže odredbe o odobrenju za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, dozvoli za uporabu izvora ionizirajućeg zračenja te određuju izuzeća od obveze ishođenja odobrenja i dozvola za izvore ionizirajućeg zračenja.

Uz članak 12.

Ovim člankom propisuje se obveza najave obavljanja nuklearne djelatnosti, kao i iskapanja ruda ili izdvajanja i konverzije uranija i torija te smještanje radioaktivnog otpada iznad ili ispod površine zemlje bez namjere ponovnog povrata pohranjenog otpada. Obveza proizlazi iz EURATOM ugovora, članka 37., prema kojem je o namjeri obavljanja navedenih aktivnosti Republika Hrvatska dužna izvijestiti Europsku komisiju.

Uz članak 13.

Navedeni članak sadrži odredbe o odobrenju za obavljanje nuklearne djelatnosti.

Uz članak 14.

Ovim člankom propisuje se obveza izrade sigurnosne analize u postupku smještanja nuklearnog postrojenja u prostor. Parametri lokacije budućeg nuklearnog postrojenja, kao i svi ostali čimbenici na području smještanja nuklearnog postrojenja koji mogu utjecati na nuklearnu sigurnost postrojenja i koje je potrebno utvrditi u svrhu provođenja sigurnosne analize propisuju se pravilnikom.

Uz članke 15. - 18.

Navedeni članci propisuju postupak za izdavanje suglasnosti u postupku ishodenja građevinske dozvole za nuklearno postrojenje, suglasnost za pokusni rad nuklearnog postrojenja, te suglasnosti za uporabnu dozvolu nuklearnog postrojenja.

Uz članak 19.

Ovim člankom propisuju se uvjeti za ukidanje odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja i dozvole za uporabu izvora ionizirajućeg zračenja te za obavljanje nuklearne djelatnosti.

Uz članak 20.

Ovim člankom propisuje se odgovornost za provedbu mjera radiološke i nuklearne sigurnosti te odgovornost za troškove provedbe mjera radiološke i nuklearne sigurnosti.

Uz članke 21. i 22.

Ovim člancima uređuju se pitanja uvoza, izvoza, prijevoza i provoza izvora ionizirajućeg zračenja, posebne opreme te radioaktivnog otpada, istrošenog nuklearnog goriva i iskorištenih izvora.

Uz članak 23.

Ovim člankom propisana je obveza provedbe načela opravdanosti, optimizacije i ograničenja ozračenja.

Uz članke 24. - 37.

Navedeni članci propisuju ili uvode zakonske osnove za propisivanje granica ozračenja, dobne granice za izložene radnike, zaštitu tijekom trudnoće i dojenja, granica koje se odnose na medicinsko ozračenje, mjerenje osobnog ozračenja, utvrđivanje i provjeru zdravstvene sposobnost za rad u području izloženosti, obveze obrazovnih ustanova, uvjeta za prostor i uređaje, obveza nositelja odobrenja, načina, opsega i rokova utvrđivanja i ispitivanja, sadržaja izvješća te učestalosti, rokova i postupaka izvješćivanja, obveza provođenja mjera samozaštite, obvezu i uvjete za osobe odgovorne za zaštitu od ionizirajućeg zračenja te zabrane uporabe radioaktivnih tvari.

Uz članke 38. - 41.

Ovim člancima propisuje se ili se uvodi zakonska osnova za propisivanje obveza provedbe mjera nuklearne sigurnosti koje uključuju zabranu i odgovornost za sigurnost nuklearnih postrojenja, uporabu pogonskog iskustva, povremeni sigurnosni pregled te izvješćivanje o pogonu postrojenja.

Uz članke 42. - 44.

Ovim člancima propisuju se način ovlašćivanja i uvjeti koje moraju ispunjavati ovlaštene stručni tehnički servisi i ovlaštene izvršitelji nuklearne sigurnosti. Također, predviđa se mogućnost izdavanja ovlaštenja i stranim pravnim i fizičkim osobama ukoliko ispunjavaju uvijete najmanje istovjetne onima propisanim ovim Zakonom.

Uz članke 45. i 46.

Navedeni članci propisuju obvezu uspostavljanja, provođenja i redovitog obnavljanja sustava osiguranja kvalitete za nositelje odobrenja i korisnike kao i za nositelje uporabne dozvole za nuklearno postrojenje.

Uz članke 47. i 48.

Ovim člancima propisuje se najmanja razina stručne osposobljenosti koja se mora uspostaviti i održavati za rad u području izloženosti kao i za poslove i zadatke upravljanja tehnološkim procesom u nuklearnom postrojenju.

Uz članak 49.

Ovim člankom propisuje se i uvodi se zakonska osnova za propisivanje načina zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva sukladno direktivi Vijeća br. 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada.

Uz članak 50.

Navedeni članak sadrži odredbe o odobrenju za obavljanje djelatnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva.

Uz članak 51.

Ovim člankom postavljaju se zakonske osnove za određivanje pravne osobe koja će obavljati poslove skladištenja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva koje nije nastalo na teritoriju Republike Hrvatske, a čija obaveza zbrinjavanja proističe iz bilateralnih ugovora sklopljenih prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Način financiranja pravne osobe propisat će uredbom Vlada Republike Hrvatske

Uz članak 52.

Ovim člankom propisuje se način financiranja zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora, istrošenog nuklearnog goriva i to na način da će se svi troškovi vezani za radioaktivni otpad i istrošeno nuklearno gorivo iz Nuklearne elektrane Krško financirati iz namjenskog Fonda za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva nuklearne elektrane Krško, troškovi uspostavljanja središnjeg skladišta radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora nastalih na teritoriju Republike Hrvatske financirat će se iz državnog proračuna Republike Hrvatske, a da će se zbrinjavanja radioaktivnog otpada i iskorištenih izvora porijeklom s teritorija Republike Hrvatske koje uključuje i pogon središnjeg skladišta financirati iz naknada koje će se propisati pravilnikom.

Uz članak 53.

Ovaj članak propisuje zabranu uvoza radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva. Zabrana se ne odnosi na radioaktivni otpad i istrošeno nuklearno gorivo za koje Republika Hrvatska ima obvezu zbrinjavanja temeljem bilateralnog ugovora s Republikom Slovenijom.

Uz članke 54. - 56.

Navedeni članci propisuju obvezu donošenja Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva. Također, člancima se propisuju načela koja se imaju poštivati tijekom izrade strategije te način donošenja, praćenja i obnavljanja Strategije. Sadržaj ovih članaka usuglašen je s direktivom Vijeća br. 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada.

Uz članke 57. - 59.

Navedeni članci propisuju obvezu donošenja Nacionalnog program provedbe Strategije zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih izvora i istrošenog nuklearnog goriva.

Također, člancima se propisuje minimalni sadržaj Nacionalnog programa te način donošenja, praćenja i obnavljanja Nacionalnog programa. Sadržaj ovih članaka usuglašen je s direktivom Vijeća br. 2011/70/EURATOM od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno zbrinjavanje istrošenog goriva i radioaktivnog otpada.

Uz članke 60. - 65.

Ovi članci sadrže odredbe o odgovoru na izvanredni događaj. Uređuje se obveza praćenje provedbe Uredbe o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednoga događaja, međunarodno izvješćivanje i suradnja te pitanja vezana uz sanaciju.

Uz članak 66.

Ovim člankom uređuje se obveza fizičkog osiguranja izvora ionizirajućeg zračenja i nuklearnih objekata.

Uz članke 67. i 68.

Članci sadrže odredbe o neširenju nuklearnog oružja i zaštiti posebne opreme kao i praćenju stanja radioaktivnosti okoliša.

Uz članke 69. - 72.

Navedeni članci sadrže odredbe o obvezi podnošenja izvješća, provedbe samoprocjene i vođenja očevidnika.

Uz članke 73. - 75.

Navedeni članci propisuju ili postavljaju zakonske osnove za propisivanje financijski obveza koje proizlaze iz uporabe izvora ionizirajućeg zračenja i nuklearnih postrojenja. Prema navedenim člancima, svi troškovi proizašli iz obveza prema ovom Zakonu bit će pokriveni od strane nositelja odobrenja, odnosno korisnika, sukladno pravilniku koji će donijeti ravnatelj Zavoda.

Uz članke 76. - 91.

Članci sadrže odredbe o inspekcijskom nadzoru nad provedbom odredbi ovoga Zakona.

Uz članke 92. - 94.

Članci sadrže prekršajne odredbe.

Uz članke 95. - 101.

Navedeni članci sadrže prijelazne i završne odredbe.

Uz članak 102.

Ovim člankom uređuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

**PRILOG – Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom
javnošću**